

มาตรการทางกฎหมายในการกำหนดบุหรี่ IQOS เป็นสินค้าควบคุมในประเทศไทย
“ฉบับสมบูรณ์”

นายธนกฤต ม่วงสกุล

เอกัตศึกษานี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชากฎหมายเศรษฐกิจ

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2562

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของเอกัตศึกษาที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของเอกัตศึกษาที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of individual study in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the individual study authors' files submitted through the faculty.

หัวข้อเอกัตศึกษา	มาตรการทางกฎหมายในการกำหนดบุหรี IQOS เป็นสินค้าควบคุม ในประเทศไทย
โดย	นายธนกฤต ม่วงสกุล
รหัสประจำตัว	618 61636 34
หลักสูตร	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายเศรษฐกิจ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
หมวดวิชา	กฎหมายธุรกิจทั่วไป
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิโรจน์ วาทีนพงศ์พันธ์
ปีการศึกษา	2562

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้เอกัตศึกษานี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายเศรษฐกิจ

ลงชื่อ.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิโรจน์ วาทีนพงศ์พันธ์)

บทคัดย่อ

บุหรี่ยี่ห้อ IQOS หรือผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภทไม่เผาไหม้ (heated tobacco) นั้นจัดเป็นหนึ่งในนวัตกรรมสำหรับผู้บริโภคยาสูบที่ต้องการลดสารพิษจากควันที่เกิดจากการเผาไหม้ลง และด้วยพฤติกรรมของผู้บริโภคยาสูบที่เปลี่ยนไปในขณะนี้ ทำให้ผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภทไม่เผาไหม้นั้นเป็นที่นิยมสูงมากขึ้นทั่วโลก ไม่ว่าจะเป็นในโซนยุโรปหรืออเมริกา แต่อย่างไรก็ดี ผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภทดังกล่าวยังมีข้อจำกัดทางกฎหมายในด้านการควบคุม เช่น การให้คำนิยาม การควบคุมส่งเสริมการบริโภค หรือมาตรการด้านการจัดจำหน่าย ทำให้ในประเทศไทยนั้นเกิดปัญหาการลักลอบนำเข้ามาจำหน่ายหรือครอบครอง และยากต่อการควบคุมในการเข้าถึงเด็กและเยาวชน

จากการศึกษาเอกสารศึกษานี้ ทำให้ทราบถึงปัญหาในการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบชนิดไม่เผาไหม้ ซึ่งในประเทศไทยนั้นยังไม่มีมีการปรับปรุงมาตรการเพื่อให้ทันต่อพฤติกรรมการบริโภคยาสูบของผู้บริโภคยาสูบ โดยได้มีการศึกษามาตรการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภทไม่เผาไหม้ หรือ IQOS ข้างต้นกับประเทศที่ถือว่าเป็นต้นแบบของการออกมาตรการควบคุมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ ประเทศอังกฤษ ประเทศอเมริกา และประเทศที่ยังไม่อนุญาต ได้แก่ ประเทศสิงคโปร์ ว่ามีการออกมาตรการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบดังกล่าวอย่างไร เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับมาตรการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของประเทศไทย และทำการพิจารณาถึงมาตรการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบที่ยังไม่เหมาะสมของประเทศไทยอย่างแท้จริง

ดังนั้น ผู้เขียนมีความเห็นว่ารัฐบาลควรมีมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น เพื่อที่จะแก้ไขปัญหาความครอบคลุมและข้อกฎหมายในการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบให้ทันต่อยุคสมัยที่เปลี่ยนไป โดยนำมาตรการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของประเทศไทย อังกฤษ และอเมริกา ที่มีวิธีที่เหมาะสมกับประเทศไทย และนำมาปรับใช้กับมาตรการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของประเทศไทย เพื่อช่วยแก้ปัญหาในการควบคุมการลักลอบนำเข้ามาจำหน่ายหรือครอบครอง การเข้าถึงผลิตภัณฑ์ยาสูบของเยาวชน เพื่อให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

กิตติกรรมประกาศ

เอกัตศึกษาระดับนี้สามารถสำเร็จลุล่วงได้ ขอขอบพระคุณความกรุณาอย่างยิ่งของอาจารย์ที่ปรึกษา ท่านอาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิโรจน์ วาทินพงศ์พันธ์ ที่ได้สละเวลาอันมีค่าในการให้คำแนะนำ เสนอแนวคิดข้อคิดเห็น เสนอแนวทางแก้ไขที่เป็นประโยชน์อย่างมากต่อการศึกษาเอกัตศึกษาระดับนี้ตั้งแต่ขั้นตอนในการเริ่มทำการศึกษจนกระทั่งสำเร็จได้ ตลอดจนแหล่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์และช่วยเหลือการจัดทำเอกัตศึกษาระดับนี้ทุกท่าน และทุกแหล่งข้อมูล รวมถึงอาจารย์พิเศษและวิทยากรทุกท่านที่ประสิทธิประสาทความรู้แก่ผู้ศึกษา

นอกจากนี้ผู้ศึกษาขอขอบคุณคณาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขากฎหมายเศรษฐกิจ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รวมถึงเจ้าหน้าที่ทุกท่านที่ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขากฎหมายเศรษฐกิจ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตลอดจนพี่ๆ เพื่อนๆ ในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขากฎหมายเศรษฐกิจ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่คอยให้การช่วยเหลือในเรื่องการศึกษามา และให้กำลังใจมาโดยตลอด

สุดท้ายนี้ ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา และครอบครัว ที่คอยให้การสนับสนุนในด้านต่างๆ และเป็นแรงผลักดันตลอดระยะเวลาในการศึกษาในหลักสูตรจนทำให้ประสบความสำเร็จได้ตามจุดมุ่งหมาย

ธนกฤต ม่วงสกุล

สารบัญ

บทคัดย่อ.....	ก
กิตติกรรมประกาศ.....	ข
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	4
1.3 สมมติฐานของการศึกษา.....	4
1.4 ขอบเขตการศึกษา.....	4
1.5 วิธีดำเนินการศึกษา.....	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
บทที่ 2 ผลลัพธ์ยาสูบ.....	6
2.1 ประวัติความเป็นมาของบุหรี่.....	6
2.1.1 ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับอุตสาหกรรมยาสูบไทย.....	7
2.1.1.1 ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับบุหรี่.....	9
2.1.1.2 ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้า.....	11
2.1.1.3 ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับบุหรี่แบบไม่เผาไหม้ (Heated Tobacco).....	14
2.2 การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสูบบุหรี่.....	15
2.2.1 การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสูบบุหรี่ในเชิงสุขภาพและสิ่งแวดล้อม.....	16
2.3 มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ยาสูบในประเทศไทย.....	19
2.3.1 ข้อกำหนดเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ยาสูบ.....	21
2.3.2 ข้อกำหนดเกี่ยวกับฉลากหีบห่อของผลิตภัณฑ์ยาสูบ.....	22
2.3.3 ข้อกำหนดเกี่ยวกับการจัดจำหน่าย.....	26
2.3.4 ข้อกำหนดเกี่ยวกับการโฆษณา.....	26

2.3.5 การสนับสนุนกิจกรรม.....	27
2.3.6 ข้อกำหนดสำหรับผู้ใช้งาน.....	27
2.3.7 บทลงโทษ.....	28

บทที่ 3 มาตรการหรือแนวทางในการควบคุมบุหรี่ IQOS : กรณีศึกษา

ประเทศอังกฤษ ประเทศอเมริกา ประเทศสิงคโปร์.....	31
3.1 มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับบุหรี่ IQOS ในประเทศอังกฤษ.....	32
3.1.1 ข้อกำหนดเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ยาสูบ.....	33
3.1.2 ข้อกำหนดเกี่ยวกับฉลากหีบห่อของผลิตภัณฑ์ยาสูบ.....	33
3.1.3 ข้อกำหนดเกี่ยวกับการจัดจำหน่าย.....	34
3.1.4 ข้อกำหนดเกี่ยวกับการโฆษณา.....	35
3.1.5 การสนับสนุนกิจกรรม.....	35
3.1.6 ข้อกำหนดสำหรับผู้ใช้งาน.....	35
3.1.7 บทลงโทษ.....	36
3.2 มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับบุหรี่ IQOS ในประเทศอเมริกา.....	37
3.2.1 ข้อกำหนดเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ยาสูบ.....	38
3.2.2 ข้อกำหนดเกี่ยวกับฉลากหีบห่อของผลิตภัณฑ์ยาสูบ.....	39
3.2.3 ข้อกำหนดเกี่ยวกับการจัดจำหน่าย.....	40
3.2.4 การโฆษณาและการสนับสนุนกิจกรรม.....	41
3.2.5 ข้อกำหนดสำหรับผู้ใช้งาน.....	41
3.2.6 บทลงโทษ.....	43
3.3 มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับบุหรี่ IQOS ในประเทศสิงคโปร์.....	43

บทที่ 4 บทวิเคราะห์จากการศึกษาและเปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมบุหรี่ IQOS ในประเทศไทยและต่างประเทศ.....	47
4.1 มาตรการในการผลิตและนำเข้าบุหรี่ IQOS.....	47
4.2 มาตรการควบคุมการส่งเสริมการบริโภค.....	49
4.3 มาตรการในการจัดจำหน่าย.....	50
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	52
5.1 บทสรุป.....	52
5.2 ข้อเสนอแนะ	52
บรรณานุกรม.....	54
สารบัญรูปรูปภาพ	
ภาพบุหรี่ไฟฟ้าแบบ Cigalike.....	12
บุหรี่ไฟฟ้าแบบ eGos.....	12
ภาพบุหรี่ไฟฟ้าแบบ Tank Mods.....	13
ภาพบุหรี่ไฟฟ้าแบบ Pod Mods.....	13
ภาพยาสูบแบบไม่เผาไหม้ (Heated not burn).....	15
ต้นแบบฉลากท้ายประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยว กัับหีบห่อผลิตภัณฑ์ยาสูบและผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภทบุหรี่ซิการ์เรต พ.ศ. 2561 (รูปภาพ).....	23
ต้นแบบฉลากท้ายประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยว กัับหีบห่อผลิตภัณฑ์ยาสูบและผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภทบุหรี่ซิการ์เรต พ.ศ. 2561 (คำเตือน).....	25
แผนที่แสดงพื้นที่รัฐที่มีการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับพื้นที่สูบบุหรี่.....	42

สารบัญตาราง

ตารางจำนวนอัตราการสูบบุหรี่และสัดส่วนผู้สูบบุหรี่ประจำของประชากรไทย
 อายุ 15 ปีขึ้นไป พ.ศ. 2534 – 2560.....2

ตารางส่วนประกอบสารในน้ำยาบุหรี่ไฟฟ้า.....11

รายการที่ใช้ในการทดสอบองค์ประกอบที่เป็นอันตรายและอาจเป็นอันตราย (HPHCs)
     ระหว่างยาสูบแบบไม่เผาไหม้ Heated Tobacco และบุหรี่ชนิดปกติ.....18

ตารางแสดงเปรียบเทียบมาตรฐานการทางกฎหมายในการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ
     แบบไม่เผาไหม้ (IQOS) ของประเทศอังกฤษ ประเทศสหรัฐอเมริกา และ
     ประเทศสิงคโปร์.....45

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกได้ตระหนักกันดีแล้วว่า “ผลิตภัณฑ์ยาสูบทุกชนิด” เป็นสิ่งเสพติดที่ก่อผลเสียต่อสุขภาพอย่างรุนแรง ทั้งต่อผู้สูบบุหรี่โดยตรงและผู้ที่ได้รับควันมือสอง ยาสูบนั้นส่งผลให้เกิดโรคมะเร็งไข้เจ็บและเสียชีวิตของประชากรโลกและส่งผลกระทบต่อสภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization : WHO) ได้มีการเปิดเผยว่ามีผู้เสียชีวิตกว่า 8 ล้านคนต่อปีทั่วโลกจากการสูบบุหรี่ ผู้เสียชีวิตมากกว่า 7 ล้านคนเสียชีวิตมาจากการใช้ยาสูบโดยตรงในขณะที่ประมาณ 1.2 ล้านคนเป็นคนที่ไม่ได้สูบบุหรี่โดยตรงแต่ได้รับควันมือสอง¹

ประมาณ 80% จากประชากรโลกที่สูบบุหรี่ราว 1.1 พันล้านคนนั้นอาศัยอยู่ในประเทศด้อยพัฒนาและกำลังพัฒนาและสาเหตุการตายและความเจ็บป่วยในประเทศเหล่านั้นล้วนเกิดจากการสูบบุหรี่เป็นหลัก นอกเหนือจากการเป็นสาเหตุของการเจ็บป่วยและตายแล้วนั้น บุหรี่ยังส่งผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายครัวเรือนในประเทศเหล่านั้นอีกด้วยเนื่องจากการนำเงินที่ต้องใช้สำหรับอาหารและที่อยู่อาศัยมาใช้จ่ายกับยาสูบหรือบุหรี่มากเกินไป

จากสถิติใน พ.ศ. 2560 พบว่าในประเทศไทยมีประชากรพบว่าประชากรที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไปทั้งสิ้น 55.9 ล้านคน เป็นผู้สูบบุหรี่ 10.7 ล้านคน (ร้อยละ 19.1)² และมีประชากรอีกปีละมากกว่า 50,000 คนที่เจ็บป่วยและเสียชีวิตจากการสูบบุหรี่ เพราะในควันบุหรี่ยังมีสารพิษมากกว่า 4,000 ชนิดที่เป็นสาเหตุสำคัญของโรคไม่ติดต่อเรื้อรังต่าง ๆ (noncommunicable diseases: NCDs) ที่มีการพิสูจน์แล้วอย่างน้อย 25 โรคในจำนวนนี้มีมะเร็งครึ่งตามส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย 10 ชนิด รวมถึงโรค

---

¹ World Health Organization, Leading cause of death, illness and impoverishment [ออนไลน์] แหล่งที่มา <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/tobacco>

² สำนักควบคุมการบริโภคยาสูบ กรมควบคุมโรคกระทรวงสาธารณสุข และ ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ มหาวิทยาลัยมหิดล (ศจย.), รายงานสรุปสถานการณ์เฝ้าระวังเพื่อควบคุมการบริโภคยาสูบของประเทศไทย 2559 หน้า 21

ร้ายแรงอื่น ๆ เช่น โรคถุงลมโป่งพอง และโรคหลอดเลือดหัวใจ³ ที่กล่าวมาในข้างต้นนี้ส่งผลให้ผู้สูบบุหรี่หลายคนนั้นเริ่มมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสูบบุหรี่โดยหันไปใช้สิ่งทดแทนการสูบบุหรี่แบบปกติที่คาดว่าจะช่วยให้ได้รับสารพิษในปริมาณที่น้อยกว่า เช่น บุหรี่ไฟฟ้า⁴ หรือ บุหรี่แบบไม่เผาไหม้ (Heated Tobacco⁵) ซึ่งจะทำให้การบริโภคบุหรี่มวนแบบปกตินั้นค่อยๆ ลดปริมาณลง โดยในประเทศไทยนั้น บุหรี่แบบไม่เผาไหม้ Heated Tobacco ถือได้ว่าเป็นสิ่งทดแทนยาสูบปกติที่นักสูบนิยมใช้โดยแบรนด์ที่เป็นที่นิยมในปัจจุบันนั้นคือ IQOS

พ.ศ.	จำนวนและอัตราการบริโภคยาสูบปัจจุบัน(คน)						สัดส่วนผู้บริโภคประจำต่อผู้บริโภคยาสูบทั้งหมด		
	รวมอายุ 15 ปีขึ้นไป		ชาย		หญิง		รวม	ชาย	หญิง
	คน	อัตรา	คน	อัตรา	คน	อัตรา	(%)	(%)	(%)
2534	12,257,675	32.00%	11,304,732	59.39%	952,943	4.95%	95.18	93.76	92.92
2539	12,525,254	28.81%	11,758,171	54.46%	767,082	3.50%	88.03	90.35	84.76
2544	11,984,874	25.47%	11,283,274	48.44%	701,601	2.95%	88.20	88.58	82.07
2547	11,354,282	22.98%	10,700,018	43.69%	654,264	2.64%	84.79	85.07	80.35
2550	10,857,755	21.22%	10,347,579	41.70%	510,176	1.94%	87.37	87.63	81.99
2552	10,905,191	20.70%	10,360,590	40.46%	544,601	2.01%	87.54	87.69	84.69
2554	11,511,611	21.36%	10,918,994	41.69%	592,617	2.14%	86.32	86.62	80.76
2556	10,765,806	19.94%	10,193,311	39.00%	572,495	2.05%	83.46	83.72	78.86
2557	11,363,447	20.72%	10,746,824	40.52%	616,622	2.18%	88.02	88.31	83.11
2558	10,947,037	19.85%	10,445,143	39.16%	501,894	1.76%	85.88	88.31	83.11
2560	10,676,362	19.08%	10,193,477	37.72%	482,885	1.67%	88.28	88.54	82.76

ตารางจำนวนอัตราการสูบบุหรี่และสัดส่วนผู้สูบบุหรี่ประจำของประชากรไทย

อายุ 15 ปีขึ้นไป พ.ศ. 2534 – 2560

³ Pitayarangsarit S, Punkrajang P, Preechawong S. Summary of situation major risk factors for tobacco of Thailand in 2014. Bangkok: Tobacco Control Research and Knowledge Management Center; 2014.

⁴ Tobacco Harm Reduction Network (Thailand), บุหรี่ไฟฟ้าคืออะไร impoverishment [ออนไลน์], แหล่งที่มา <http://www.thaithnetwork.com/e-cigarette-is/>

⁵ World health organization, Heated tobacco products (HTPs) information sheet แหล่งที่มา, https://www.who.int/tobacco/publications/prod_regulation/heated-tobacco-products/en/

IQOS นั้นเป็นผลิตภัณฑ์ยาสูบทางเลือกแบบใหม่ของบริษัท ฟิลลิป มอร์ริส ที่ได้เริ่มวางจำหน่ายครั้งแรกในญี่ปุ่นและภูมิภาคยุโรป IQOS ประกอบด้วย 2 ส่วนหลักๆคือตัวเครื่องเรียกว่า Holder และตัวใบยาสูบเรียกว่า Heatstick การทำงานของ IQOS นั้นจะใช้ความร้อนแทนการเผาไหม้ ซึ่งจะปล่อยสารพิษออกมาน้อยกว่าการสูบบุหรี่แบบดั้งเดิมอีกทั้งบุหรี่ IQOS นั้นเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากกว่าบุหรี่มวนแบบปกติเนื่องจากภายในตัว Heatstick นั้นจะประกอบด้วยใบยาสูบบ่มกับ Propylene Glycol : PG⁶ ซึ่งช่วยในการทำให้เกิดควันที่ไม่ได้มาจากการเผาไหม้

ในขณะนี้การครอบครองหรือนำบุหรี่ปิไฟฟ้า หรือ บุหรี่แบบไม่เผาไหม้ Heated Tobacco เข้ามาจัดจำหน่ายในประเทศไทยนั้นถือเป็นความผิด เนื่องจากยังไม่มีกฎหมายรองรับที่ให้คำจำกัดความอย่างชัดเจนโดยอ้างอิงจากประกาศกระทรวงพาณิชย์ปี 2557 นิยาม “บารากูไฟฟ้าหรือบุหรี่ปิไฟฟ้า” หมายความว่า “อุปกรณ์ที่ใช้พลังงานไฟฟ้าที่ทำให้เกิดละอองไอน้ำในลักษณะคล้ายควันบุหรี่ไม่ว่าจะกระทำด้วยวัตถุใด ซึ่งใช้สำหรับสูบในลักษณะเดียวกับการสูบบุหรี่” และพ.ร.บ.ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 นิยาม “ผลิตภัณฑ์ยาสูบ” เป็น “ผลิตภัณฑ์อื่นใดที่มีส่วนประกอบของใบยาสูบหรือพืชนิโคติยานาตาแบกวม ซึ่งทั้ง 2 ประกาศนี้ยังไม่มีการระบุถึงนิยามของบุหรี่ปิแบบไม่เผาไหม้ จึงทำให้เกิดการลักลอบนำเข้ามาขายโดยไม่ได้เสียภาษี ซึ่งส่งผลให้ภาครัฐสูญเสียรายได้ในส่วนนี้เป็นจำนวนมาก และยากต่อการควบคุมการใช้ในกลุ่มเด็กและเยาวชน เนื่องจากสามารถหาซื้อได้ง่ายตามอินเทอร์เน็ต อีกทั้งยังส่งผลกระทบต่อสภาพลักษณะการท่องเที่ยวของประเทศไทยได้อีกด้วย เช่นในกรณีของชาวญี่ปุ่นที่ถูกจับในประเทศไทยในข้อหาซื้อสินค้าต้องห้ามไว้ในครอบครอง

จากปัญหาดังกล่าวจะเห็นได้ว่าโลกปัจจุบันนั้นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตาม กระแสความนิยม การเติบโตขอเทคโนโลยี และพฤติกรรมของผู้บริโภค ซึ่งในบางครั้งข้อกำหนดและกฎหมายบางประการไม่สามารถนำมาปรับใช้ได้ทันทั่วถึง ดังนั้นจึงเป็นหัวข้อที่น่าสนใจในการศึกษามาตรการส่งเสริมการจัดบุหรี่ปิประเภทไม่เกิดการเผาไหม้ Heated Tobacco เป็นสินค้าควบคุมเพื่อให้อุตสาหกรรมกับพฤติกรรมของนักสูบที่กำลังเปลี่ยนไปจากการสูบบุหรี่มวนเพื่อไม่ให้กระทบต่อภาพรวมทางเศรษฐกิจและสังคม อีกทั้งยังเป็นทางเลือกให้กับผู้ที่สูบบุหรี่ที่ต้องการลดการบริโภคบุหรี่ปิแบบปกติอีกทางหนึ่ง

⁶ ตัวทำละลาย (Solvent) วัตถุพิษและสารเคมีประเภทต่าง ๆ ทางยา, เครื่องสำอางค์ และอาหาร เป็นสารละลายใสแบบน้ำ ไม่มีสีและไม่มีกลิ่น มีความหนืดเล็กน้อย มีค่าความเป็นกรดต่างหรือ pH ระดับกลาง สามารถละลายในน้ำ (Water) และแอลกอฮอล์ (Alcohols) ได้ โพรพิลีนไกลคอลมีคุณสมบัติในการฆ่าเชื้อได้ (Germicide) โดยให้ผลในการฆ่าเชื้อแบบเดียวกันเอทานอล (Ethanol) ที่ระดับปริมาณเท่ากัน

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- เพื่อศึกษา ความเป็นมา หลักการและเหตุผล ของการพัฒนาบุหรี่ชนิดบุหรี่แบบไม่เผาไหม้ Heated Tobacco
- เพื่อศึกษาหลักกฎหมาย และข้อจำกัดทางหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับบุหรี่แบบไม่เผาไหม้ Heated Tobacco
- เพื่อทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัญหากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ ความเหมือนและความแตกต่างโดยศึกษาเฉพาะบุหรี่แบบไม่เผาไหม้ Heated Tobacco โดยในที่นี้จะยก IQOS มาเป็นตัวอย่าง ของประเทศอังกฤษ, สหรัฐอเมริกา และสิงคโปร์
- เพื่อให้ทราบถึงหลักเกณฑ์และวิธีการในการปรับแก้ข้อกฎหมายเกี่ยวกับยาสูบ โดยอ้างอิงจากกรณีศึกษาของประเทศอังกฤษ, สหรัฐอเมริกา และสิงคโปร์
- เพื่อเสนอและปรับปรุงแก้ไขข้อกฎหมายและศึกษาผลกระทบทางเศรษฐกิจที่จะเกิดขึ้นในกรณีผลักดัน IQOS เป็นสินค้าควบคุม

1.3 สมมุติฐานของการศึกษา

ตามกฎหมายของประเทศไทยนั้นยังไม่มีการจัดประเภทบุหรี่แบบไม่เผาไหม้ Heated Tobacco ให้เป็นผลิตภัณฑ์ยาสูบที่สามารถจำหน่ายได้ โดยในปัจจุบันหลายประเทศได้มีการอนุญาตให้จำหน่ายเพื่อให้ผู้บริโภคบุหรี่มีทางเลือกที่มากขึ้น ดังนั้นประเทศไทยสมควรมีการจัดประเภทยาสูบแบบไม่เผาไหม้ Heated Tobacco และกำหนดมาตรการควบคุมยาสูบชนิดนี้เพื่อให้สามารถบริโภคและจำหน่ายได้โดยศึกษาเปรียบเทียบสาระสำคัญและแนวทางปฏิบัติของประเทศที่อนุญาต

1.4 ขอบเขตการศึกษา

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาจะทำการค้นคว้า และวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นประเด็นสำคัญในการศึกษาวิจัยโดยใช้เอกสารทางวิชาการและข้อกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจำหน่ายบุหรี่ไม่ว่าจะเป็นพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 และกฎหมายว่าด้วยเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้แล้วจะยกสาระสำคัญและแนวทางปฏิบัติของประเทศอังกฤษ อเมริกา และสิงคโปร์มาใช้เป็นกรณีศึกษาในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมบุหรี่แบบไม่เผาไหม้ Heated Tobacco

1.5 วิธีการดำเนินการ

ในการศึกษาวิจัย ใช้วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้าเชิงเอกสาร (Documentary Research) ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ โดยการรวบรวม ค้นคว้า และวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสาร นโยบาย มาตรการ กฎหมายต่างๆ บทความทางวิชาการ บทความตีพิมพ์ สื่อทางอินเทอร์เน็ต และเอกสารอื่น ๆ ของการสนับสนุนการควบคุมบุหรี่ IQOS พร้อมทั้งวิเคราะห์สาเหตุปัญหาด้านข้อจำกัดทางกฎหมาย ข้อบังคับ และกฎระเบียบอื่นๆที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการพิจารณาผลกระทบในเชิงลบด้านเศรษฐกิจและสังคมสำหรับการส่งเสริมการควบคุมบุหรี่ IQOS

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เข้าใจถึงแนวคิดและนโยบายของภาครัฐในการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบในประเทศไทย
2. เข้าใจในหลักกฎหมาย กฎระเบียบ รวมถึงข้อจำกัดทางด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมยาสูบ การวางมาตรการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ
3. เข้าใจถึงผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจและสังคมในภาพรวมของประเทศไทย เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการจัดประเภทบุหรี่ IQOS ให้เป็นสินค้าควบคุม

บทที่ 2

ผลิตภัณฑ์ยาสูบ

2.1 ประวัติความเป็นมาของยาสูบ⁷

มนุษย์นั้นรู้จักกับยาสูบมาเป็นเวลามากกว่า 2,000 ปีแล้วโดยยาสูบนั้นมีแหล่งกำเนิดที่ตอนกลางของทวีปอเมริกาโดยกลุ่มคนที่เริ่มใช้ใบยาสูบกลุ่มแรกๆคือพวกอินเดียนแดงซึ่งเป็นชาวพื้นเมืองในทวีปอเมริกา การบันทึกประวัติของยาสูบนั้นเริ่มมีขึ้นปี พ.ศ. 2035 เมื่อโคลัมบัส (Christopher Columbus) ได้ขึ้นฝั่งที่ซานซัลวาดอร์ (San Salvador) ในหมู่เกาะอินดีสตะวันตกซึ่งปัจจุบันคือประเทศเอลซัลวาดอร์ โดยโคลัมบัสได้รับการต้อนรับจากชาวอเมริกาพื้นเมือง โดยชาวพื้นเมืองได้นำของขวัญมาต้อนรับ ทั้งผลไม้และอาหารและอื่น ๆ ซึ่งในบรรดาของขวัญเหล่านั้นก็มีใบยาสูบแห้งอยู่ด้วย ซึ่งชาวพื้นเมืองไม่ได้กินแต่นำมาสูบ

จากหลักฐานและการขุดค้นซากปรักหักพังของเมืองเก่าของพวกมายา บนคาบสมุทร

คาร์แทน (Cartan) ประเทศเม็กซิโก ได้พบกล้องยาสูบสมัยโบราณ ลักษณะตรงโคนสำหรับดูดยา แยกออกเป็นสองง่ามสำหรับอัดเข้าไปในจมูก ด้วยเหตุนี้ที่ชาวอเมริกันโบราณจึงสูบยากันทางจมูก และกล้องชนิดนี้ คนพื้นเมืองเรียกว่า ทาบาคโค (tabaco) ซึ่งเป็นต้นกำเนิดของคำว่า โทแบคโค (tobacco)

ในประเทศไทยแม้จะไม่มีหลักฐานแน่ชัดเริ่มมีการใช้ยาสูบในช่วงไหน แต่จากการรวบรวมและค้นพบได้ของนักโบราณคดีที่ เช่น กล้องยาสูบตั้งแต่ช่วงรัชสมัยสุโขทัยก็อาจทำให้เชื่อได้ว่าคนไทยมีวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับยาสูบมาประมาณ 700 ปี แต่หากเป็นหลักฐานทางลายลักษณ์อักษร ก็เชื่อได้ว่าวัฒนธรรมการสูบยาในประเทศไทยมีมานานกว่า 300 ปีแล้ว จากการบันทึกของหมอสอนศาสนาที่เข้ามาในกรุงศรีอยุธยาในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชพบว่า คนไทยสูบยากันทั่วไป โดยในสมัยนั้นเชื่อว่าผู้ที่นำยาสูบเข้ามาในกรุงศรีอยุธยาคือชาวเปอร์เซีย โดยการสูบยาของคนไทยในอดีตนั้นเป็นการสูบยาในลักษณะหันใบยา ที่มวนด้วยใบตองหรือใบบัว และมีการสูบจากกล้องหรือเคี้ยวเส้นยาสูบ และบางทีก็ป่นเป็นผงสูดเข้าจมูกแบบยานัตถ์

⁷ TOBACCO FREE LIFE, History of tobacco [ออนไลน์], แหล่งที่มา

<https://tobaccofreelife.org/tobacco/tobacco-history/>

⁸ การยาสูบแห่งประเทศไทย, ยาสูบกับการค้นพบ [ออนไลน์], แหล่งที่มา

<https://www.thaitobacco.or.th/th/2015/01/006812.html>

ลักษณะของยาสูบมี 3 ลักษณะคือ การเอายาเส้นมามวนด้วยกระดาษ หรือเรียกกันว่า “บุหรี่” แต่ถ้านำเอายาเส้นมาใส่ลงไปปลายกล้องยาแล้วสูบผ่านกล้องจะเรียกว่า “ไปป์” (Pipe) และถ้านำเอายาสูบมาพันกันไปมาจนเป็นมวนโตแล้วสูบเรียกว่า “ซิการ์” (Cigar) โดยคำว่าซิการ์นั้นเพี้ยนมาจาก ซิการา (cigara) ซึ่งมีต้นกำเนิดมาจากชาวสเปน

นอกจากนี้สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพได้บันทึกว่ามองซิเอร์ เดอ ลาลูแบร์ เอกอัครราชทูตชาวฝรั่งเศสได้เขียนเล่าเรื่องประเทศสยามว่า คนไทยทั้งผู้หญิงและผู้ชายนั้นชอบใช้ยาสูบอย่างฉุน โดยใบยาที่ใช้กันได้นั้นได้จากเกาะมะนิลา เมืองจีนรวมไปถึงปลูกในถิ่นที่อยู่อาศัย ลักษณะของยาสูบหรือบุหรี่ในสมัยนั้นจะมีก้นแหลม มวนด้วยใบบางแห้งหรือใบตอง ต่อมาพระองค์เจ้าสิงหนาทดุรงฤทธิ์ ซึ่งในสมัยจะเป็นช่วงของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ได้ทรงประดิษฐ์กันป้านขึ้นมาเพื่อสูบควันและอมยากับหมากพร้อมกัน ครั้งถึงสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้มีคนดัดแปลงบุหรี่กันป้าน โดยตัดยาเส้นให้พอดีกับวัสดุที่ใช้มวนและได้รับความนิยมนอย่างมาก

คนไทยแต่เดิมเรียกยาสูบเป็นคำกลางๆ ว่า “ยา” และใช้คำว่ายาไปประกอบกับคำอื่น ๆ ที่บอกลักษณะของยาสูบแต่ละประเภท เช่น ยาเส้น ยาฉุน ยาจืด ยามวน เป็นต้น

ในอดีตคำว่า “ยา” ในความหมายที่เป็นยาสูบในระยะแรกยังคงไม่มีความหมายในเชิงลบ เพราะคนไทยสมัยก่อนนั้นใช้ยาสูบในการรักษาโรคต่าง ๆ เช่น ใช้ใบรักษาฝี ห้ามเลือด ใช้สูบเพื่อรักษาโรคหืดหรือบิดใบยาสูบทำยาฆ่าแมลง ทั้งนี้เพราะสารนิโคตินในใบยาสูบมีคุณสมบัติในการฆ่าสิ่งมีชีวิตสามารถใช้ผสมยารักษาสัตว์ และที่สำคัญคือ มีผลกระตุ้นระบบการทำงานต่าง ๆ ของร่างกายทำให้เกิดการผ่อนคลายรู้สึกสบายใจในขณะสูบ

2.1.1 ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับอุตสาหกรรมยาสูบไทย

ประเทศไทยนั้นเริ่มมีการผลิตบุหรี่ครั้งแรกมาตั้งแต่ในสมัยรัชกาลที่ 5 โดยในระยะเริ่มแรกจะเป็นบุหรี่มวนด้วยมือ ซึ่งต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 6 จึงได้มีการนำเข้าเครื่องจักรสำหรับใช้ในการผลิตเข้ามาจากต่างประเทศเพื่อเพิ่มกำลังการผลิต ในช่วงแรกของการผลิตยาสูบนั้นไทยต้องมีการนำเข้าใบยาสูบจากต่างประเทศเป็นจำนวนมากเนื่องจากยังไม่มีมีการปลูกกันโดยทั่วไป จึงทำให้ในปี พ.ศ. 2469 รัฐจึงต้องทำการจัดเก็บภาษีใบยาสูบ โดยกำหนดให้ภาษีใบยาสูบมีอัตราต่ำภาษีบุรี่

ในปี พ.ศ. 2481 รัฐบาลไทยได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติยาสูบฉบับแรก⁹ และได้ทำการจัดตั้งรัฐวิสาหกิจภายใต้สังกัดกรมสรรพสามิต กระทรวงการคลัง ให้มีหน้าที่ควบคุมดูแลกิจการที่เกี่ยวข้องผลิตภัณฑ์ยาสูบ ต่อมาในปี พ.ศ. 2482 ได้ออกนโยบายให้รัฐเป็นผู้ดำเนินอุตสาหกรรมยาสูบเองทั้งหมด จึงทำให้รัฐต้องไปขอซื้อกิจการของบริษัทผู้ผลิตต่าง ๆ ในสมัยนั้นเข้าด้วยกันและดำเนินการใหม่ภายใต้ชื่อโรงงานยาสูบ กระทรวงการคลัง หรือชื่อภาษาอังกฤษคือ Thailand Tobacco Monopoly

อุตสาหกรรมยาสูบนั้นเป็นอุตสาหกรรมใหญ่ประเภทหนึ่งที่ทำรายได้ให้แก่ประเทศในช่วงอดีตเป็นจำนวนมาก จนเข้าสู่ปี พ.ศ. 2486 รัฐบาลจึงได้ออกพระราชบัญญัติฉบับใหม่โดยประกาศให้อุตสาหกรรมยาสูบเป็นกิจการที่ผูกขาดโดยรัฐ นับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา การผลิตบุหรี่ และการนำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบทุกชนิดจากต่างประเทศจึงอยู่ภายใต้การดำเนินการของโรงงานยาสูบ กระทรวงการคลังแต่เพียงผู้เดียว

ในปี พ.ศ. 2561 เว็บไซต์ราชกิจจานุเบกษาได้เผยแพร่ “พระราชบัญญัติการยาสูบแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2561”¹⁰ ซึ่งมีเนื้อหาหลักคือการประกาศยกฐานะโรงงานยาสูบ กระทรวงการคลังขึ้นเป็นนิติบุคคลและเปลี่ยนชื่อเป็นการยาสูบแห่งประเทศไทยหรือ ยสท. โดยระบุเหตุผลในการประกาศใช้ว่า “โดยที่โรงงานยาสูบ กระทรวงการคลังเป็นรัฐวิสาหกิจประเภทหน่วยงานธุรกิจที่รัฐบาลเป็นเจ้าของ แต่ไม่เป็นนิติบุคคล ทำให้มีข้อจำกัดบางประการในการดำเนินกิจการ ประกอบกับการผลิตบุหรี่ชิกาแรตเป็นกิจการผูกขาดของรัฐ สมควรดำเนินการโดยนิติบุคคล ซึ่งจัดตั้งขึ้นโดยกฎหมายเฉพาะ และกำหนดให้มีคณะกรรมการการยาสูบแห่งประเทศไทยซึ่งแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ เพื่อทำหน้าที่และมีอำนาจวางนโยบายและควบคุมดูแลกิจการอันจะส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพในเชิงอุตสาหกรรมและขจัดอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจ รวมทั้งส่งเสริมด้านการวิจัยและพัฒนา การปรับปรุงและควบคุมมาตรฐานการผลิต โดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมจึงจำเป็นต้องตรากฎหมายนี้”

⁹การยาสูบแห่งประเทศไทย, ประวัติการยาสูบแห่งประเทศไทย [ออนไลน์], แหล่งที่มา

<https://www.thaitobacco.or.th/th/about-us>

¹⁰ พระราชบัญญัติการยาสูบแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2561, มาตรา 6 ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 135 ตอนที่ 33ก (13 พฤษภาคม 2561): น.27. แหล่งที่มา

<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2561/A/033/27.PDF>

2.1.1.1 ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับบุหรื

บุหรื¹¹ นั้นเป็นสิ่งเสพติดที่ถูกต้องตามกฎหมายของประเทศ ซึ่งทำรายได้แก่รัฐบาลจำนวนมาก โดยมีลักษณะเป็นยาเส้นมามวนด้วยกระดาษ บุหรืถือว่าเป็นตัวการสำคัญที่ทำให้เกิดโรคร้ายแรงหลายอย่างของระบบทางเดินหายใจ หัวใจ และระบบหมุนเวียนโลหิต พิษของบุหรืเป็นฤทธิ์ผสมของสารพิษต่าง ๆ ในควันควันบุหรืที่สูดดมเข้าทางปาก และ จมูก คนที่ติดบุหรืที่โอกาสเป็นมะเร็งที่ปอด ปาก หลอดลม ภาวะปัสสาวะ หรือที่ตับอ่อน เสี่ยงต่อการเป็นโรคหัวใจมากกว่าคนที่ไม่สูบบุหรื และอาจมีอันตรายต่อทารกในครรภ์ และผู้ที่อยู่อาศัยในบริเวณใกล้เคียงด้วย

ควันบุหรืมาจากการเผาไหม้ของใบยาสูบ กระดาษมวน และสารบางอย่างที่เติมลงไปในบุหรืจากการเผาไหม้ ที่มีอนุภาคของไอระเหยสูง คือ อนุภาคของบุหรื ณ จุดที่กำลังเผาไหม้จะสูงถึง 900 องศาเซลเซียส และอนุภาคจะค่อยๆลดลงเมื่อออกจากกันกรองเข้าสู่ปากที่อนุภาคประมาณ 30 องศาเซลเซียส แต่เมื่อบุหรืเหลือประมาณ 1 นิ้ว อนุภาคของควันที่เข้าปาก เพิ่มขึ้นเป็น 50 องศาเซลเซียส สำหรับควันบุหรืที่เกิดจากการเผาไหม้บุหรืนั้น จะสามารถแบ่งออกได้ 2 ประเภทหลักๆคือ

1. ควันที่สูบ (Mainstream)
2. ควันบุหรืที่เผาไหม้โดยไม่ได้สูบ (Sidestream)

ควันบุหรืทั้ง 2 ประเภทนี้จะประกอบด้วยสารเคมีที่คล้ายคลึงกันแต่จะมีปริมาณที่แตกต่างกัน โดยทั่วไปแล้วพบว่า มี สารเคมีที่อยู่ในควันบุหรืที่ไม่ได้สูบโดยตรงจะมีปริมาณมากกว่าสารเคมีจากบุหรืที่ผ่านบุหรืเข้าสู่ปาก เพราะควันจากบุหรืที่สูบโดยตรงนั้นได้มีการกรองด้วยกันกรองบุหรืก่อนเข้าสู่ปากของผู้สูบบุหรื ดังนั้นสารพิษจากควันบุหรืที่ไม่ได้สูบจึงมีสารพิษที่มากกว่าควันที่ผ่านการสูบ 2-5 เท่า สารเคมีต่าง ๆ ที่ออกมาเกี่ยวกับควันบุหรืมีไม่ต่ำกว่า 3,800 ชนิด แต่ที่ทราบคุณสมบัติทางชีวเคมีแล้วมีเพียงไม่กี่ชนิด สารเหล่านี้อยู่ในสถานะทั้งที่เป็นอนุภาคเล็ก ๆ ก๊าซ ของเหลว และน้ำมันดิน ได้แก่

1 นิโคติน เป็นสารที่มีลักษณะคล้ายน้ำมัน ไม่มีสี ร้อยละ 95 ของนิโคติน ที่เข้าสู่ร่างกายจะไปจับอยู่ที่ปอด บางส่วนจับอยู่ที่เยื่อหุ้มริมฝีปาก และบางส่วนถูกดูดซึมเข้ากระแสเลือด มีผลโดยตรงต่อต่อมหมวกไต ทำให้มีการหลั่งสารเอพิเนฟริน ก่อให้เกิดภาวะความดันโลหิตสูง หัวใจเต้นเร็ว หลอดเลือดแดงหดตัว และอาจหัวใจวายได้ มีการเพิ่มของไขมันในเลือด เส้นเลือดในสมองตีบ และอาจทำให้เกิดแผลในกระเพาะอาหารได้

¹¹ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข, หนังสือความรู้เกี่ยวกับสิ่งเป็นพิษ ตอนที่ 9, พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ.2537, หน้า 15-19.

2 ทาร์ (น้ำมันดิน) มีลักษณะเป็นละอองของเหลวเป็นยางสีน้ำตาลเข้มคล้ายน้ำมันดิบ ร้อยละ 50 ของทาร์จะจับอยู่ที่ปอด ทำให้เซลล์ของปอดไม่สามารถเคลื่อนไหวได้ตามปกติ เมื่อรวมตัวกับฝุ่นที่สูดเข้าไปจะยังอยู่ในถุงลมปอด ทำให้เกิดการระคายเคือง เป็นสาเหตุของการไอเรื้อรัง ก่อให้เกิดมะเร็งปอด และถุงลมโป่งพอง

3 สารจำพวกกรดและฟีนอล ทำให้เกิดการระคายเคืองต่อเยื่อปอด และรบกวนการทำงานของขนเล็ก ๆ ในจมูก

4 สารจำพวกอัลดีไฮด์และคีโตน สารเหล่านี้ก่อให้เกิดการระคายเคืองต่อเยื่อปอดของระบบทางเดินหายใจ

5 สารจำพวกโพลีไซคลิกอะโรมาติกไฮโดรคาร์บอน ตัวที่พบมากที่สุดในควันบุหรี่คือ เบนโซ-(เอ)-พัยรีน ซึ่งเป็นสารก่อมะเร็งอย่างร้ายแรง

6 สารจำพวกก๊าซต่าง ๆ ได้แก่

1. คาร์บอนมอนอกไซด์ เป็นก๊าซที่มีความเข้มข้นมากในควันบุหรี่เกิดจากการเผาไหม้ของไบยาสูบ จะขัดขวางการลำเลียงออกซิเจนของเม็ดเลือดแดง ทำให้ผู้สูบบุหรี่ได้รับออกซิเจนน้อยลงกว่าปกติ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 10-15 ทำให้หัวใจต้องเต้นเร็วกว่าปกติ เพื่อสูบฉีดเลือดไปเลี้ยงร่างกายให้เพียงพอ มีการปวดหัว คลื่นไส้ กล้ามเนื้อแขนและขาไม่มีแรง

2. ไนโตรเจนไดออกไซด์ เป็นสาเหตุสำคัญของโรคถุงลมโป่งพอง เพราะทำลายเยื่อปอดลดลมส่วนปลาย และถุงลม

3. แอมโมเนีย มีฤทธิ์ระคายเคืองเนื้อเยื่อ ทำให้แสบตา แสบจมูก หลอดลมอักเสบ เกิดอาการไอ และมีเสมหะมาก

3. ไฮโดรเจนไซยาไนด์ เป็นก๊าซที่ก่อให้เกิดอาการไอ มีเสมหะ และหลอดลมอักเสบเรื้อรัง

7 สารพิษชนิดอื่น ๆ ได้แก่สารเคมีกำจัดแมลง เช่น พาราไธออน ซึ่งตกค้างมาจากไบยาสูบ และโลหะหนักบางชนิด เช่น สารหนู นอกจากนี้อาจพบสารกัมมันตภาพรังสี เช่น เรเดียม โปโลเนียม

2.1.1.2 ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้า

บุหรี่ไฟฟ้า¹²คือ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ชนิดหนึ่งซึ่งให้ความร้อนกับสารละลายเพื่อนำนิโคตินเข้าสู่ร่างกายได้โดยการสูด บุหรี่ไฟฟ้านั้นสามารถสร้างควันได้โดยไม่เกิดการเผาไหม้เหมือนบุหรี่มวนแบบดั้งเดิมโดยควันหรือไอน้ำที่ออกจากบุหรี่ไฟฟ้าจะประกอบไปด้วยสารต่าง ๆ เช่น

- นิโคติน (Nicotine)
- โพรไพลีนไกลคอล (Propylene Glycol)
- กลีเซอริน(Glycerine)
- สารแต่งกลิ่นและรส (Flavoring) และน้ำ

จึงทำให้บุหรี่ไฟฟ้านั้นมีส่วนประกอบของสารเคมีเช่นกัน แต่เมื่อเปรียบเทียบกับบุหรี่แบบทั่วไปแล้วบุหรี่ไฟฟ้ายังมีการใช้สารปรุงแต่งในปริมาณที่น้อยกว่า โดยเท่าที่มีรายงานบุหรี่ไฟฟ้าจะมีสารปรุงแต่งอยู่ประมาณ 10 – 20 ชนิด ในขณะที่บุหรี่แบบปกติมีสารปรุงแต่งนับร้อยชนิด

Chemical content released from each cartridge	Cartridge Specification, named by nicotine content,			
	16mg	11mg	6mg	0mg
Water	4%	4%	4%	4%
Alcohol	5%	5%	5%	5%
Propylene glycerol***	88.8%	89.3%	89.8%	90.4%
Nicotine	1.6%	1.1%	0.6%	0.0%
Flavour base*	0.6%	0.6%	0.6%	0.6%
Total	100%	100%	100%	100%

ตารางส่วนประกอบสารในน้ำยาบุหรี่ไฟฟ้า

บุหรี่ไฟฟ้าในปัจจุบันมีหลากหลายรูปแบบ แต่ในทุก ๆ แบบจะมีส่วนประกอบหลักๆโดยแบ่งได้เป็น 3 ส่วน คือ แบตเตอรี่ (Battery) ตัวที่ทำให้เกิดไอและความร้อน (Atomizer) และตลับเก็บน้ำยา (Cartridge)

¹²เครือข่ายวิชาชีพเภสัชกรรมเพื่อควบคุมยาสูบ(คภยส.). A brief guide for tobacco control. เมษายน 2561.

ในปัจจุบันนั้นสามารถแบ่งบุหรี่ไฟฟ้าได้ออกเป็น 4 รูปแบบ¹³คือ แบบที่ 1 (Cigalike) แบบที่ 2 (eGos) แบบที่ 3 (Mods) และ แบบที่ 4 (Pods) โดยมีรายละเอียดดังนี้

บุหรี่ไฟฟ้ารูปแบบที่ 1 หรือที่รู้จักกันในชื่อ Cigalike มีรูปลักษณ์ภายนอก ทั้งรูปทรงและขนาดที่คล้ายกับบุหรี่ปกติทั่วไป แต่จะมีตัวที่ทำให้เกิดไอและความร้อนเพิ่มเข้ามา

ภาพบุหรี่ไฟฟ้าแบบ Cigalike

บุหรี่ไฟฟ้ารูปแบบที่ 2 หรือที่รู้จักกันในชื่อ eGos มีลักษณะคล้ายบุหรี่ปกติทั่วไปเช่นกัน แต่มีขนาดใหญ่กว่า หรือมีรูปทรงที่แตกต่างกันออกไป และมีตัวถังที่สามารถถอดออก และเติม E-Liquid หรือ E-Juice ที่มีระดับนิโคติน หรือรสและกลิ่นต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง

บุหรี่ไฟฟ้าแบบ eGos

¹³ U.S. Department of Health and Human Services, Centers for Disease Control and Prevention, E-cigarette, or vaping, products visual dictionary, Page 8-12

บุหรี่ไฟฟ้ารูปแบบที่ 3 หรือที่รู้จักกันในชื่อ Tank Mods มีลักษณะคล้ายบุหรี่ไฟฟ้าแบบ eGos แต่มีขนาดใหญ่กว่า และสามารถปรับแรงดันไฟฟ้า ขนาดของตัวที่ทำให้เกิดไอและความร้อน รวมถึงขนาดและปริมาณของ E-Liquid หรือ E-Juice ได้ตามความต้องการของผู้ใช้แต่ละคน

ภาพบุหรี่ไฟฟ้าแบบ Tank Mods

บุหรี่ไฟฟ้ารูปแบบที่ 4 หรือที่รู้จักกันในชื่อ Pod มีลักษณะที่คล้ายบุหรี่ไฟฟ้าแบบ eGos แต่มีขนาดเล็กพกพาได้สะดวก แต่จะไม่สามารถปรับแต่งแรงดันไฟฟ้าได้เหมือนบุหรี่ไฟฟ้าประเภท Mods และมีตัวถังที่สามารถถอดออก โดยตัวถังนั้นมีทั้งแบบใช้ครั้งเดียวทิ้งและแบบที่สามารถเติม E-Liquid หรือ E-Juice ที่มีระดับนิโคติน หรือรสและกลิ่นต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง

ภาพบุหรี่ไฟฟ้าแบบ Pod Mods

บุหรี่ไฟฟ้ามีการทำงานโดยใช้หลักการระเหยของสารจากนิโคตินเหลวขึ้นมาเป็นควัน เมื่อสูบเข้าไปในปอดร่างกายจะได้รับนิโคตินก่อนที่จะถูกพ่นออกมา ไม่มีควันจากการเผาไหม้เหมือนบุหรี่ทั่วไป ทำให้ผู้สูบลดความเสี่ยงที่จะได้รับสารที่เป็นอันตรายต่อปอด เช่น น้ำมันดินหรือทาร์ (Tar) และ

คาร์บอนมอนอกไซด์ (Carbon Monoxide) ซึ่งเป็นสาเหตุของโรคมะเร็งและโรคเกี่ยวกับระบบทางเดินหายใจ แต่ถึงอย่างไรบุหรี่ไฟฟ้าก็ไม่ได้ปลอดภัยจากสารพิษ 100% เนื่องจากส่วนประกอบหลักที่ได้รับยังคงเป็นนิโคติน โดยนิโคติน กระตุ้นสมอง กระตุ้นหัวใจทำให้เส้นเลือดหดตัว ทำให้ความดันสูงขึ้นได้

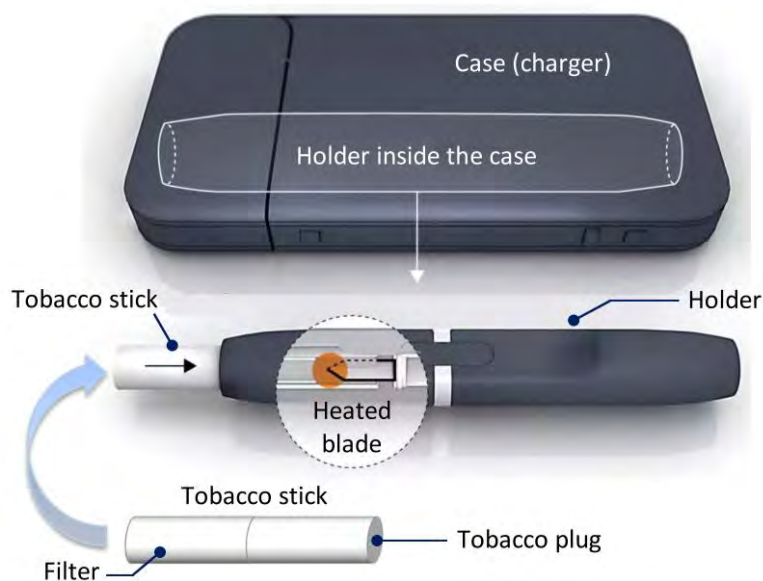
2.1.1.3 ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับบุหรี่แบบไม่เผาไหม้ (Heated Tobacco)

บุหรี่ชนิด Heated tobacco¹⁴ นั้นเริ่มมีการเปิดตัวตั้งแต่ช่วงปี 1980 แต่ในขณะนั้นบุหรี่ประเภทนี้ไม่ได้รับความสนใจจากผู้บริโภคยาสูบมากนัก โดยในยุคปัจจุบันบริษัท Phillip Morris ได้ทำการศึกษาและพัฒนาบุหรี่ชนิด heated tobacco อีกครั้งและนำมาจำหน่ายในชื่อ IQOS ในปี 2014 IQOS นั้นได้เริ่มต้นทดลองตลาดครั้งแรกที่ประเทศญี่ปุ่น, อิตาลี และสวิตเซอร์แลนด์ และในปี 2017 ได้ขยายพื้นที่จำหน่ายไปอีก 27 ประเทศทั่วโลก รวมถึงประเทศไทย

ตัวเครื่อง IQOS นั้นจะประกอบด้วย Holder หรือแท่งสูบและตัวชาร์จ สำหรับตัว Holder นั้นจะต้องใช้งานร่วมกับบุหรี่ Heat sticks ในส่วนของ Heat stick นั้นจะมีส่วนประกอบของใบยาสูบบ่มกับ PG (Propylene Glycol) โดยสาร PG นั้นจะทำจากพืชซึ่งไม่มีผลเสียกับร่างกาย หลักการทำงานของ IQOS คือการใช้การให้ความร้อนหรืออบใบยาสูบแทนการเผาไหม้ซึ่งเทคโนโลยีนี้จะช่วยให้ผู้สูบได้รับสารพิษในระดับที่น้อยกว่าการสูบบุหรี่ปกติ เนื่องจากความร้อนของ IQOS นั้นจะอยู่ในช่วงอุณหภูมิ 350 °C ซึ่งจะยังไม่เกิดการเผาไหม้ แตกต่างจากบุหรี่มวนหรือยาเส้นที่การเผาไหม้จะเกิดที่อุณหภูมิ 800°C โดยสารพิษที่เราจะได้จากการเผาไหม้นั้นจะมีทาร์ , คาร์บอนมอนอกไซด์, ไฮยาไนด์ ฯลฯ ที่จะส่งผลเสียต่อผู้สูบโดยทำให้มีความเสี่ยงต่อการเป็นมะเร็งสูงขึ้น¹⁵ สำหรับการจุด IQOS ครั้งหนึ่งหากไม่ทำการสูบจะสามารถอยู่ได้ประมาณ 6 นาที โดยหากทำการสูบจะได้เป็นจำนวน 14 คำ ในส่วนของควันจากบุหรี่มี 2 นั้น IQOS จะให้ปริมาณสารนิโคตินและสารพิษอื่น ๆ น้อยกว่าบุหรี่มวนแบบปกติ แต่ยังคงเหลือสารพิษไว้มากกว่าบุหรี่ไฟฟ้า ซึ่งในส่วนของควันและสารต่าง ๆ จากบุหรี่มี 2 นั้นจะแปรผกผันตรงกับอุณหภูมิความร้อนที่ใช้ในการจุดบุหรี่

¹⁴ Philip Morris International, IQOS [ออนไลน์], แหล่งที่มา <https://www.pmi.com/smoke-free-products/iqos-our-tobacco-heating-system>

¹⁵ Public Health of England, Evidence review of e-cigarettes and heated tobacco products 2018 (London, Public Health England Publishing, February 2018)

ภาพบุหรี่แบบไม่เผาไหม้ Heat not burn (IQOS)

2.2 การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสูบบุหรี่

ในประเทศไทยนั้นสามารถแบ่งผู้สูบบุหรี่ปัจจุบัน¹⁶ได้เป็น 2 ประเภทได้แก่ ผู้สูบบุหรี่ประจำ¹⁷ และผู้สูบบุหรี่เป็นครั้งคราว¹⁸ โดยพบว่าสัดส่วนของผู้สูบบุหรี่ประจำอยู่ที่ร้อยละ 95 ในปี พ.ศ.2534 และค่อย ๆ ลดลงเป็นร้อยละ 88.28 ของผู้สูบบุหรี่ในปัจจุบันในปี พ.ศ.2560 จำนวนผู้สูบบุหรี่เป็นครั้งคราวกลับมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2534-2560 โดยปี พ.ศ. 2534 มีผู้สูบบุหรี่เป็นครั้งคราวเพียง 590,528 คน เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนถึง 1,251,695 คนภายในรอบ 26 ปี ทางกรมควบคุมโรคได้มีการเปิดเผยว่าจากผลสำรวจการบริโภคยาสูบในเยาวชนไทยอายุ 13-15 ปี ครั้งล่าสุดในปี 2558 สำรวจพบว่าเยาวชนชายสูบบุหรี่ไฟฟ้าถึงร้อยละ 4.7 และเยาวชนหญิงสูบบุหรี่ไฟฟ้าถึงร้อยละ 1.9 ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

แนวโน้มการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักสูบในปัจจุบันนั้นเปลี่ยนไปจากในอดีต นักสูบต่างต้องการที่จะหาสิ่งทดแทนบุหรี่แบบดั้งเดิม เนื่องจากในบุหรี่ชนิดดั้งเดิมนั้นจะมีการเผาไหม้ที่อุณหภูมิ 860-900 องศาเซลเซียสซึ่งจะปล่อยสารระเหยต่าง ๆ ออกจากยาสูบ สารเคมีในยาสูบเกิดปฏิกิริยาเผาไหม้เป็นสารพิษต่าง ๆ มากมาย ซึ่งมีรายงานสารพิษที่ชัดเจนอย่างน้อย 9,000 ชนิด ไม่ว่าจะเป็น สารเคมีออกไซด์ คาร์บอนมอนนอกไซด์ ฟูลอะลอง โลหะหนัก เป็นต้น โดยสารที่กล่าว

¹⁶ ผู้สูบบุหรี่ปัจจุบัน หมายถึง ผู้สูบบุหรี่ประจำและผู้สูบบุหรี่เป็นครั้งคราว

¹⁷ ผู้สูบบุหรี่ประจำ หมายถึง ผู้สูบบุหรี่เป็นประจำทุกวัน

¹⁸ ผู้สูบบุหรี่เป็นครั้งคราว หมายถึง ผู้ที่ไม่ได้สูบบุหรี่ทุกวัน

มาข้างต้นเหล่านี้ผู้สูบจะได้รับเข้าไปโดยตรง อีกทั้งนอกจากควันที่พิษที่ผู้สูบได้รับโดยตรงแล้ว บุหรี่แบบดั้งเดิมยังปล่อยควันที่เกิดจากปลายบุหรี่ด้านที่เกิดการเผาไหม้อีกด้วย ซึ่งควันในส่วนนี้มักจะรู้จักกันในชื่อบุหรี่มือ 2 ควันจากบุหรี่มือ 2 นั้นนอกจากจะเป็นอันตรายต่อผู้สูบเองแล้วยังเป็นอันตรายต่อคนรอบข้างและสิ่งแวดล้อมที่อยู่ใกล้กับผู้สูบอีกด้วย เนื่องจากสารพิษที่ออกมานั้นไม่แตกต่างกับควันบุหรี่ที่ออกมาจากการสูบโดยตรงเลย

ด้วยเหตุข้างต้นนี้จึงทำให้นักสูบเริ่มปรับตัวไปหาสิ่งที่ให้นิโคตินทดแทนการสูบบุหรี่แบบดั้งเดิมเพื่อสุขภาพของตนเอง คนรอบข้าง หรือสิ่งแวดล้อม IQOS หรือแม้กระทั่งบุหรี่ไฟฟ้าจึงกลายเป็นสิ่งทดแทนที่นักสูบนิยมจะนำมาใช้แทนการบริโภคบุหรี่แบบเดิมเนื่องจากปริมาณสารพิษที่ได้รับ¹⁹ อีกทั้งยังเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากกว่าบุหรี่แบบดั้งเดิม

2.2.1 ผลจากการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสูบบุหรี่ในเชิงสุขภาพและสิ่งแวดล้อม

วิธีเดียวที่จะหลีกเลี่ยงความเสี่ยงของโรคที่เกี่ยวข้องกับการสูบบุหรี่อย่างสมบูรณ์คือการไม่สูบบุหรี่สำหรับผู้สูบบุหรี่ในปัจจุบันตัวเลือกที่ดีที่สุดคือการเลิก อย่างไรก็ตามสำหรับผู้สูบบุหรี่ที่ต้องการสูบบุหรี่ต่อไป เพียงแค่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสูบก็สามารถลดความเสี่ยงของสารพิษที่จะเข้าสู่ร่างกายได้แล้ว

ทาง Philip Morris ได้มีการทำการประเมินทางคลินิกเพื่อแสดงให้เห็นว่าการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสูบมาเป็น IQOS นั้นช่วยลดอันตรายและความเสี่ยงของโรคที่เกี่ยวข้องกับยาสูบโดยนำบุหรี่ชนิด Heated Tobacco มาเปรียบเทียบกับบุหรี่แบบปกติในเรื่องเกี่ยวกับการก่อตัวของ Harmful and Potentially Harmful Constituents (HPHCs²⁰) โดยบุหรี่ชนิด Heated Tobacco สร้างระดับของ HPHCs ต่ำกว่าบุหรี่แบบปกติที่นำมาใช้เปรียบเทียบโดยในจำนวน 49 องค์ประกอบที่ใช้ในการวัดค่า HPHCs นั้นลดลงมากกว่า 80%²¹ โดยในส่วนของระดับนิโคตินนั้นแม้ว่าจะมีการลดลงบ้างแต่ยังคงอยู่ในระดับที่ผู้สูบบุหรี่ให้การยอมรับได้

¹⁹ The Guardian, 'Heat not burn' cigarettes still harmful to health, say government advisers, [ออนไลน์], แหล่งที่มา <https://www.theguardian.com/society/2017/dec/12/heat-not-burn-cigarettes-still-harmful-to-health-say-government-advisors>

²⁰ harmful and potentially harmful constituents (HPHCs) หมายถึง องค์ประกอบที่เป็นอันตรายและอาจเป็นอันตราย

²¹ Section 6.2.2.3 in TECHNICAL & SCIENTIFIC DOSSIER For the Electrically Heated Tobacco Product (EHTP) as part of the Tobacco Heating System (THS)

โดยนอกเหนือจากการทดลองเกี่ยวกับการก่อตัวของ HPHCs ได้มีการทดลองเชิงชีววิทยาซึ่งมีผลยืนยันว่าเมื่อสัตว์เปลี่ยนจากการสัมผัสควันบุหรี่เป็นละออง IQOS ได้มีการแสดงผลไปในทิศทางเดียวกันในเรื่องการลดลงของโรค ในทำนองเดียวกันผู้สูบบุหรี่ที่ได้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจากการสูบบุหรี่แบบเดิมไปและหันไปใช้ IQOS หรือเลิกบุหรี่ ก็จะมีรูปแบบการก่อตัวของ HPHCs ลดลงเช่นกัน

ในส่วนของสิ่งแวดล้อมนั้นการสูบบุหรี่นั้นยังคงส่งผลเสียต่อสิ่งแวดล้อมและยังคงมีสารพิษตกค้างต่อบุคคลอื่นแต่หากเปรียบเทียบระหว่างบุหรี่แบบปกติ กับ Heated Tobacco แล้วพบว่า Heated Tobacco จะปล่อยมลพิษที่น้อยกว่า²² บุหรี่แบบปกติแต่สารพิษที่ตกค้างนั้นจะยังมากกว่า บุหรี่ไฟฟ้า

จากที่กล่าวมาข้างต้นแม้ว่าการปรับพฤติกรรมจากการสูบบุหรี่แบบปกติมาเป็นบุหรี่ชนิด Heated Tobacco หรือแม้แต่บุหรี่ไฟฟ้าก็ตามนั้นอาจไม่ได้ทำให้ผู้สูบลดภัยจากสารพิษที่ได้จากการสูบบุหรี่ชนิดอื่นได้ แต่หนึ่งสิ่งที่มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนั้นช่วยผู้ที่ยังคงต้องผลิตภัณฑยาสูบได้ก็คือ การลดระดับของสารพิษสะสมที่ผู้สูบลจะได้รับจากการสูบบุหรี่แบบปกติ

---

²² Evidence review of e-cigarettes and heated tobacco products 2018: A report commissioned by Public Health England Page 211

Two studies (334, 335) reported few measurements of individual compounds and only provided some general Conclusions about environmental heated tobacco product emissions. The independent study (335) reported that the tested EC and heated tobacco product generated four times lower levels of submicronic particles, an indicator of second-hand smoking, compared with environmental tobacco smoke from regular or hand-rolled cigarettes. Despite low levels of emissions, the study authors concluded that the tested EC and heated tobacco products still posed health risks to users and bystanders (335). The study funded by the competing tobacco company (334) reported that IQOS produced a significantly greater level of sidestream emissions than a nicotine inhalator or an EC: the heated tobacco product emissions were detectable when the device was activated but not used, which contradict the manufacturer's claims that IQOS 'does not emit a true sidestream aerosol' (333).

PMI List of 58 HPHCs			
HPHC	CAS*	HPHC	CAS*
Benzo(a)pyrene	50-32-8	Nitric oxide	10102-43-9
Carbon monoxide	630-08-0	N-nitrosoanabasine	1133-64-8
Nicotine	54-11-5	N-nitrosoanatabine	71267-22-6
Tar	N/A	4-(methylnitrosamino)-1-(3-pyridyl)-1-butanone	64091-91-4
Total particulate matter (TPM)	N/A	N-nitrosornicotine	15443-55-8
Water	7732-18-5	Nitrogen oxides	10102-44-0
1-aminonaphthalene	134-32-7	Phenol	108-95-2
2-aminonaphthalene	91-59-8	Pyridine	110-86-1
3-aminobiphenyl	2243-47-2	Quinoline	91-22-5
4-aminobiphenyl	92-67-1	Resorcinol	108-46-3
Acetaldehyde	75-07-0	Styrene	100-42-5
Acetone	67-64-1	Toluene	108-88-3
Acrylonitrile	107-13-1	Arsenic	7440-38-2
Acrolein	107-02-8	Cadmium	7440-43-9
Ammonia	7664-41-7	Chromium	7440-47-3
1,3-butadiene	106-99-0	Lead	7439-92-1
Benzene	71-43-2	Mercury	7439-97-6
Butyraldehyde	123-72-8	Nickel	7440-02-0
Catechol	120-80-9	Selenium	7782-49-2
<i>m</i> -cresol	108-39-4	Pyrene	129-00-0
<i>p</i> -cresol	106-44-5	<i>o</i> -Toluidine	95-53-4
<i>o</i> -Cresol	95-48-7	Acrylamide	79-06-1
Crotonaldehyde	123-73-9	Acetamide	60-35-5
Formaldehyde	50-00-0	Propylene oxide	75-56-9
Hydrogen cyanide	74-90-8	Ethylene oxide	75-21-8
Hydroquinone	123-31-9	Nitrobenzene	98-95-3
Isoprene	78-79-5	Vinyl chloride	75-01-4
Methyl ethyl ketone	78-93-3	Dibenz(a,h)anthracene	53-70-3
Propionaldehyde	123-38-6	Benz(a)anthracene	56-55-3

รายการที่ใช้ในการทดสอบองค์ประกอบที่เป็นอันตรายและอาจเป็นอันตราย (HPHCs)

ระหว่างบุหรี่ชนิด Heated Tobacco และบุหรี่ชนิดปกติ

2.3 มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ยาสูบในประเทศไทย

ในปัจจุบันประเทศไทยได้กำหนดให้บุหรี่ไฟฟ้าเป็นสิ่งต้องห้ามโดยเด็ดขาด โดยในปี พ.ศ. 2557 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ได้ออกประกาศกระทรวงพาณิชย์²³ โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติการส่งออกไปนอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้ามาตรา 5 (1) ในการกำหนดให้สินค้าใดให้เป็นสินค้าที่ต้องห้ามในการนำเข้า²⁴ ในกรณีที่น่าจะเป็นหรือสมควรเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สาธารณประโยชน์ การสาธารณสุข ความมั่นคงของประเทศ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อประโยชน์อื่นใดของรัฐ โดยการออกประกาศนี้ถือเป็นการสมควรในกำหนดให้บุหรี่ไฟฟ้า สินค้าห้ามนำเข้ามาในราชอาณาจักร เพื่อเป็นการป้องกันมิให้เกิดปัญหาทางด้านการสาธารณสุข ความมั่นคงของประเทศ และความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

โดยประกาศกระทรวงพาณิชย์ได้นิยาม “บาราคุไฟฟ้าหรือบุหรี่ไฟฟ้า” หมายความว่า อุปกรณ์ที่ใช้พลังงานไฟฟ้าที่ทำให้เกิดละอองไอน้ำ ในลักษณะคล้ายควันบุหรี่ไม่ว่าจะกระทำขึ้นด้วยวัตถุใด ซึ่งใช้สำหรับสูบในลักษณะเดียวกับการสูบบุหรี่เป็นสินค้าห้ามนำเข้ามาในราชอาณาจักร ให้สาร สารสกัด หรือสิ่งอื่นใด ที่ใช้เป็นแหล่งกำเนิดควันหรือละอองไอน้ำ เพื่อการสูบบาราคุ และบาราคุไฟฟ้าหรือบุหรี่ไฟฟ้า ซึ่งนำเข้ามาพร้อมสินค้าตามวรรคหนึ่งเพื่อใช้ร่วมกัน เป็นสินค้าห้ามนำเข้ามาในราชอาณาจักรด้วย

จากประกาศกระทรวงพาณิชย์ปี 2557 นิยาม “บาราคุไฟฟ้าหรือบุหรี่ไฟฟ้า” จะเห็นได้ว่าตัวเครื่องของ IQOS ซึ่งเป็น Holder นั้นจัดเป็นประเภทหนึ่งของบุหรี่ไฟฟ้าตามคำนิยามที่ได้ให้ไว้ ซึ่งส่งผลให้การนำ IQOS เข้ามาจำหน่ายในประเทศไทยนั้นเป็นเรื่องที่ผิดกฎหมายเนื่องจากจัดเป็นสินค้าต้องห้าม โดยตามมาตรา 20 ตามพระราชบัญญัติการส่งออกไปนอกและการนำเข้า²⁵ได้กำหนดถึงบทลงโทษผู้ที่ฝ่าฝืนไว้ว่า ผู้ใดส่งออกหรือนำเข้าซึ่งสินค้าต้องห้ามตามมาตรา ๕ (๑) หรือ ฝ่าฝืนมาตรา 7 วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปีหรือปรับเป็นเงินห้าเท่าของสินค้าที่ส่งออกหรือนำเข้า หรือทั้งจำทั้งปรับกับให้รับสินค้านวมทั้งสิ่งที่ใช้บรรจุและพาหนะ

²³ ประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่องกำหนดให้บาราคุและบาราคุไฟฟ้าหรือบุหรี่ไฟฟ้าเป็นสินค้า ที่ต้องห้ามในการนำเข้ามาในราชอาณาจักร, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 131 ตอนพิเศษ 268 ง (26 ธันวาคม 2557): น.1.

²⁴ พระราชบัญญัติการส่งออกไปนอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า 2522, มาตรา 5 (1), ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม 96 ตอนที่ 74 (9 พฤษภาคม 2522): น.2.

²⁵ พระราชบัญญัติการส่งออกไปและนำเข้าในราชอาณาจักร 2522, มาตรา 20, ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม 96 ตอนที่ 74 (9 พฤษภาคม 2522): น.6.

ใด ๆ ที่ใช้ในการบรรทุกสินค้าซึ่งเกี่ยวเนื่องกับความผิดรวมทั้งพาหนะที่ใช้ลากจูงพาหนะบรรทุกสินค้านั้นเสีย

ตามความในพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค²⁶ มาตรา 36 คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคได้มีการกำหนดนิยาม ความหมายและรายละเอียดข้อห้ามเกี่ยวกับบารากูและบุหรีไฟฟ้าดังนี้

“บารากูไฟฟ้าหรือบุหรีไฟฟ้า” หมายความว่า อุปกรณ์ที่ใช้พลังงานไฟฟ้า ที่ทำให้เกิดแหล่งกำเนิดควัน ละอองไอน้ำ หรือไอระเหยในลักษณะคล้ายควันบุหรี ไม่ว่าจะกระทำขึ้นด้วยวัตถุใด ซึ่งใช้สำหรับสูบในลักษณะเดียวกับการสูบบุหรี

“ตัวยาบารากู น้ำยาสำหรับเติมบารากูไฟฟ้า หรือบุหรีไฟฟ้า” หมายความว่า สาร สารสกัด หรือสิ่งอื่นใดที่ใช้เป็นแหล่งกำเนิดควัน ละอองไอน้ำ หรือไอระเหยเพื่อใช้สำหรับบารากู บารากูไฟฟ้า หรือบุหรีไฟฟ้าทั้งนี้ ให้ความหมายรวมถึงพืช ผลไม้ พืชหมัก ผลไม้หมัก ที่ใช้เป็นแหล่งกำเนิดควัน ละอองไอน้ำ หรือไอระเหยสำหรับบารากู บารากูไฟฟ้าหรือบุหรีไฟฟ้า

โดยได้มีการห้ามขายสินค้าให้เช่า ให้เช่าซื้อ บารากู บารากูไฟฟ้าหรือบุหรีไฟฟ้า หรือตัวยาบารากู น้ำยาสำหรับเติมบารากูไฟฟ้าหรือบุหรีไฟฟ้า โดยเรียกค่าตอบแทนเป็นเงินหรือผลประโยชน์อย่างอื่น และห้ามให้บริการใด ๆ เกี่ยวกับบารากู บารากูไฟฟ้าหรือบุหรีไฟฟ้า หรือตัวยาบารากู น้ำยาสำหรับเติมบารากูไฟฟ้าหรือบุหรีไฟฟ้า ให้สิทธิใด ๆ หรือการให้ใช้หรือให้ประโยชน์ในทรัพย์สินหรือกิจการใด ๆ โดยเรียกค่าตอบแทนเป็นเงินหรือผลประโยชน์อย่างอื่น ผู้ที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ²⁷ และถ้าการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งนั้นเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตราย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ²⁸

²⁶ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค 2522, มาตรา 36, ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่มที่ 96 ตอนที่ 72 (4 พฤษภาคม 2522): น.17.

²⁷ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค 2556, มาตรา 56/1 วรรคแรก, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 130 ตอนที่ 25 ก (18 มีนาคม 2556): น.8.

²⁸ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค 2556, มาตรา 56/1 วรรคสอง, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 130 ตอนที่ 25 ก (18 มีนาคม 2556): น.8.

2.3.1 ข้อกำหนดเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ยาสูบ

ผลิตภัณฑ์ยาสูบ²⁹ หมายความว่า ผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนประกอบของ ใบยาสูบหรือพืชนิโคเทียนาตาแบกกุ่ม (Nicotiana tabacum) และให้หมายความ รวมถึงผลิตภัณฑ์อื่นใดที่มีสารนิโคตินเป็นส่วนประกอบ ซึ่งบริโภคโดยวิธีสูบ ดูด ดม อม เคี้ยว กิน เป่า หรือพ่นเข้าไปในปากหรือจมูก ทา หรือโดยวิธีอื่นใดเพื่อให้ได้ผลเป็นเช่นเดียวกัน

ผลิตภัณฑ์ยาสูบที่จะขายในราชอาณาจักร³⁰ ต้องมีส่วนประกอบ และสารที่เกิดจากการเผาไหม้ของส่วนประกอบตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบตามวรรคหนึ่ง มีหน้าที่ต้องแจ้งรายการส่วนประกอบของ ผลิตภัณฑ์ยาสูบ สารที่เกิดจากการเผาไหม้ของส่วนประกอบนั้น และส่งตัวอย่างผลิตภัณฑ์ยาสูบ ให้กระทรวงสาธารณสุขดำเนินการตรวจสอบและเปิดเผยต่อสาธารณชนตามที่ได้รับแจ้ง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยมีจะมีการกำหนดมาตรฐาน บุหรี่ซิการ์แรตว่า หากมีใบยาสูบจะต้องใช้ยาเส้น กระดาษหรือใบยาและวัสดุกันกรองที่ต้องไม่มีเชื้อรา และสามารถมี อนุพันธ์ของดีดีทีที่เจือปนได้ไม่เกินสิบส่วนในล้านส่วน สารที่ใช้ในการปรุงแต่งต้องไม่มีสารในปริมาณที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ³¹ และสำหรับสารที่เกิดจากการเผาไหม้ของส่วนประกอบ ต้องระบุปริมาณของสารคือ ทาร์ (Tar) นิโคติน (Nicotine) และคาร์บอนมอนอกไซด์ (Carbon Monoxide)

2.3.2 ข้อกำหนดเกี่ยวกับฉลากหีบห่อของผลิตภัณฑ์ยาสูบ

ผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภทบุหรี่ยี่ห้อที่ผลิตหรือนำเข้ามาในประเทศไทยต้องพิมพ์ฉลากรูปภาพ ข้อความคำเตือนถึงพิษภัยของบุหรี่ยี่ห้อและช่องทางติดต่อเพื่อการเลิกยาสูบ โดยต้องมีพื้นที่ไม่น้อยกว่าร้อยละ 85 ของด้านที่มีพื้นที่มากที่สุดทั้ง 2 ด้าน³²

²⁹ พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ 2560, มาตรา 4, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 134 ตอนที่ 39 ก (5เมษายน 2560): น.27.

³⁰ พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ 2560, มาตรา 37, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 134 ตอนที่ 39 ก (5เมษายน2560): น.38.

³¹ กฎกระทรวง 2540 ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ 2535, กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการที่ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบต้องแจ้งรายการ

³² ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับหีบห่อผลิตภัณฑ์ยาสูบและผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภทบุหรี่ยี่ห้อ พ.ศ. ๒๕๖๑, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 135 ตอนพิเศษ 319 ง (13 ธันวาคม 2561): น.14.

ต้องจัดให้มีการแสดงฉลากรูปภาพ ข้อความคำเตือนถึงพิษภัยของบุหรี่ซิการ์และช่องทางติดต่อเพื่อการเลิกยาสูบเป็นรูปภาพ 4 สี ดังต่อไปนี้³³

แบบที่ 1 รูปภาพประกอบข้อความคำเตือน ควันบุหรี่เป็นอันตรายร้ายแรงต่อเด็ก

แบบที่ 2 รูปภาพประกอบข้อความคำเตือน สูบบุหรี่ทำให้เป็นโรคมะเร็งปอด

แบบที่ 3 รูปภาพประกอบข้อความคำเตือน สูบบุหรี่ทำให้เป็นมะเร็งปาก

แบบที่ 4 รูปภาพประกอบข้อความคำเตือน เลิกบุหรี่เพื่อลูก

แบบที่ 5 รูปภาพประกอบข้อความคำเตือน สูบบุหรี่ทำให้ตาบอด

แบบที่ 6 รูปภาพประกอบข้อความคำเตือน สูบบุหรี่ทำให้หัวใจวาย

แบบที่ 7 รูปภาพประกอบข้อความคำเตือน สูบบุหรี่ทำให้เป็นมะเร็งหลอดอาหาร

แบบที่ 8 รูปภาพประกอบข้อความคำเตือน สูบบุหรี่ทำให้เส้นเลือดสมองแตก

แบบที่ 9 รูปภาพประกอบข้อความคำเตือน สูบบุหรี่ทำให้เป็นมะเร็งปอด

แบบที่ 10 รูปภาพประกอบข้อความคำเตือน สูบบุหรี่ทำให้เป็นมะเร็งกล่องเสียง

---

³³ ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับหีบห่อผลิตภัณฑ์ยาสูบและผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภทบุหรี่ซิการ์ พ.ศ. ๒๕๖๑, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 135 ตอนพิเศษ 319 ง (13 ธันวาคม 2561): น13.

แบบที่ ๑

แบบที่ ๒

แบบที่ ๓

แบบที่ ๔

แบบที่ ๕

แบบที่ ๖

แบบที่ ๗

แบบที่ ๘

แบบที่ ๙

แบบที่ ๑๐

ต้นแบบฉลากท้ายประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับหีบ
 ท่อผลิตภัณฑ์ยาสูบและผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภทบุหรีซิกาแรต พ.ศ. 2561(รูปภาพ)

อีกทั้งยังต้องมีการพิมพ์ฉลากแสดงข้อความเกี่ยวกับพิษภัยและอันตรายจากการบริโภคผลิตภัณฑ์ยาสูบ³⁴ โดยต้องมีพื้นที่ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 60 ของแต่ละด้าน และให้พิมพ์เป็นอักษรไทยสีดำนบนพื้นสีเหลือง ทั้งหมด 10 แบบ ดังต่อไปนี้

แบบที่ 1 ก. สูบบุหรี่ท ำให้เป็นมะเร็งตับอ่อน

ข. สารก่อมะเร็งในเลือดไหลผ่านตับอ่อนจนเกิดมะเร็ง

แบบที่ 2 ก. บุหรี่ทุกมวนที่สูบท ำร้ายคุณ

ข. ควันบุหรีมีสารก่อมะเร็ง ๗๐ ชนิด สารพิษ ๒๕๐ ชนิด

แบบที่ 3 ก. สูบบุหรี่ท ำให้เป็นมะเร็งกระเพาะปัสสาวะ

ข. สารก่อมะเร็งในปัสสาวะท ำให้เกิดมะเร็ง

แบบที่ 4 ก. สูบบุหรี่ท ำให้สมรรถภาพทางเพศเสื่อม

ข. สารพิษจากบุหรีท ำอันตรายเส้นเลือดที่ไปเลี้ยงอวัยวะเพศ

แบบที่ 5 ก. ควันบุหรีท ำให้โรคหืดก ำเจ็บ

ข. สารพิษจากบุหรีท ำให้หลอดลมคนเป็นหืดหดเกร็ง

แบบที่ 6 ก. สูบบุหรี่ท ำให้เป็นมะเร็งตับ

ข. สารก่อมะเร็งในเลือดไหลผ่านตับจนเกิดมะเร็ง

แบบที่ 7 ก. สูบบุหรี่ท ำให้ผิวหนังเหี่ยวย่น

ข. สารพิษจากบุหรีท ำลายเนื้อเยื่อใต้ผิวหนัง

แบบที่ 8 ก. สูบบุหรี่ท ำให้เป็นอัมพาต

ข. สารพิษจากบุหรีท ำให้เส้นเลือดสมองตีบ และอุดตัน

แบบที่ 9 ก. สูบบุหรี่ท ำอันตรายเชื้ออสุจิ

ข. สารพิษจากบุหรีท ำให้มีลูกยาก

³⁴ ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับหีบห่อผลิตภัณฑ์ยาสูบและผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภทบุหรีซิการ์แรต พ.ศ. ๒๕๖๑, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 135 ตอนพิเศษ 319 ง (13 ธันวาคม 2561): น 16.

แบบที่ 10 ก. บุหรี่ฆ่า ๑ ใน ๒ ของคนที่ไม่เลิกสูบบุหรี่

ข. บุหรี่ทำให้เกิดมะเร็ง ๑๒ ชนิด โรคหลอดเลือดหัวใจ สมออง ถุงลมปอดพอง

แบบที่ ๑ ก. สูบบุหรี่ทำให้เป็น มะเร็งตับอ่อน	แบบที่ ๑ ข. สารก่อมะเร็งในเลือด ไหลผ่านตับอ่อน จนเกิดมะเร็ง
แบบที่ ๒ ก. บุหรี่ทุกมวนที่สูบ ทำร้ายคุณ	แบบที่ ๒ ข. ควันบุหรี่มีสาร ก่อมะเร็ง 70 ชนิด สารพิษ 250 ชนิด
แบบที่ ๓ ก. สูบบุหรี่ทำให้เป็น มะเร็ง กระเพาะปัสสาวะ	แบบที่ ๓ ข. สารก่อมะเร็ง ในปัสสาวะ ทำให้เกิดมะเร็ง
แบบที่ ๔ ก. สูบบุหรี่ทำให้ สมรรถภาพ ทางเพศเสื่อม	แบบที่ ๔ ข. สารพิษจากบุหรี่ ทำอันตรายเส้นเลือด ที่ไปเลี้ยงอวัยวะเพศ
แบบที่ ๕ ก. ควันบุหรี่ทำให้ โรคหืดกำเริบ	แบบที่ ๕ ข. สารพิษจากบุหรี่ทำให้ หลอดลมคนเป็นหืด หดเกร็ง
แบบที่ ๖ ก. สูบบุหรี่ทำให้เป็น มะเร็งตับ	แบบที่ ๖ ข. สารก่อมะเร็งในเลือด ไหลผ่านตับ จนเกิดมะเร็ง
แบบที่ ๗ ก. สูบบุหรี่ทำให้ ผิวหนังเหี่ยวยุบ	แบบที่ ๗ ข. สารพิษจากบุหรี่ ทำลายเนื้อเยื่อ ใต้ผิวหนัง
แบบที่ ๘ ก. สูบบุหรี่ทำให้ เป็นอัมพาต	แบบที่ ๘ ข. สารพิษจากบุหรี่ ทำให้เส้นเลือดสมอง ตีบ และอุดตัน
แบบที่ ๙ ก. สูบบุหรี่ทำอันตราย เชื้ออสุจิ	แบบที่ ๙ ข. สารพิษจากบุหรี่ ทำให้มีลูกยาก
แบบที่ ๑๐ ก. บุหรี่ฆ่า 1 ใน 2 ของคนที่ไม่เลิกสูบ	แบบที่ ๑๐ ข. บุหรี่ทำให้เกิด มะเร็ง 12 ชนิด โรคหลอดเลือดหัวใจ สมออง ถุงลมปอดพอง

ต้นแบบฉลากท้ายประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับห้ามผลิตภัณฑยาสูบและผลิตภัณฑยาสูบประเภทบุหรี่ยิก้าเรต พ.ศ. 2561(คำเตือน)

การแสดงฉลากรูปภาพ ข้อความคำเตือนถึงพิษภัยของบุหรี่ยี่ห้อตราและช่องทางติดต่อเพื่อการเลิกยาสูบและฉลากแสดงข้อความเกี่ยวกับพิษภัยแลอันตรายจากการบริโภคผลิตภัณฑ์ยาสูบ ได้มีการกำหนดให้จัดพิมพ์ 10 แบบคละกันไป ในอัตรา 1 แบบต่อ 5,000 ซองหรือภาชนะบรรจุบุหรี่ยี่ห้อตรา

2.3.3 ข้อกำหนดเกี่ยวกับการจัดจำหน่าย

สำหรับในประเทศไทยนั้นได้มีการห้ามจำหน่ายผลิตภัณฑ์ยาสูบโดยใช้เครื่องขายห้ามผู้ขายทำการขายผลิตภัณฑ์ยาสูบผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือ เครื่องขายคอมพิวเตอร์ ห้ามผู้ขายทำการขายผลิตภัณฑ์ยาสูบนอกสถานที่ที่มีการระบุไว้ในใบอนุญาต³⁵ และห้ามผู้ขายทำการขายผลิตภัณฑ์ยาสูบวัดหรือสถานที่ที่ปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนา สถานบริการสาธารณสุข สถานพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาล และร้านขายยา ตามกฎหมายว่าด้วยยา สวนสาธารณะ สวนสัตว์ และสวนสนุก³⁶

2.3.4 ข้อกำหนดเกี่ยวกับการโฆษณา

ห้ามผู้ใดโฆษณาหรือทำการสื่อสารการตลาดผลิตภัณฑ์ยาสูบ³⁷ โดยแสดงชื่อหรือเครื่องหมายของผลิตภัณฑ์ยาสูบ แสดงชื่อหรือ เครื่องหมายของผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบ หรือแสดงสัญลักษณ์หรือสิ่งอื่นใดโดยทำให้สาธารณชน เข้าใจว่าเป็นชื่อหรือเครื่องหมายของผลิตภัณฑ์ยาสูบ หรือชื่อหรือเครื่องหมายของผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบ ทั้งนี้ เพื่อการโฆษณาผลิตภัณฑ์ยาสูบ³⁸ ในกรณีดังต่อไปนี้

- 1 ในสิ่งพิมพ์ เทปหรือวัสดุโทรทัศน์ ภาพยนตร์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ หรือป้ายโฆษณา
- 2 ในโรงมหรสพ โรงภาพยนตร์ หรือในการแสดง การละเล่น การประกวด การแข่งขันการให้บริการ หรือการประกอบกิจกรรมอื่นใดในลักษณะเดียวกัน

³⁵ พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ 2560, มาตรา 27, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 134 ตอนที่ 39 ก (5เมษายน2560): น.36.

³⁶ พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ 2560, มาตรา 29, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 134 ตอนที่ 39 ก (5เมษายน2560): น.37.

³⁷ พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ 2560, มาตรา 30, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 134 ตอนที่ 39 ก (5เมษายน2560): น.37.

³⁸ พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ 2560, มาตรา 31, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 134 ตอนที่ 39 ก (5เมษายน2560): น.37.

3 ในสิ่งสิ่งอื่นใดหรือสถานที่ใดที่ใช้เพื่อโฆษณาหรือทำการสื่อสารการตลาดได้

รวมถึงได้มีการห้ามนำชื่อหรือ เครื่องหมายของผลิตภัณฑ์ยาสูบตลอดจนผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบมาดัดแปลง ในลักษณะที่อาจทำให้เข้าใจได้ว่าหมายความถึงการโฆษณาผลิตภัณฑ์ยาสูบ และห้ามนำเอาเครื่องหมายของผลิตภัณฑ์ยาสูบตลอดจนผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบมาดัดแปลงตัดต่อแสดงบนผลิตภัณฑ์อื่นใดที่ไม่ใช่ผลิตภัณฑ์ยาสูบ³⁹

2.3.5 การสนับสนุนกิจกรรม

ห้ามผู้ประกอบการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้การสนับสนุน บุคคล กลุ่มบุคคล หน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรเอกชน ในลักษณะ ดังต่อไปนี้⁴⁰

- 1 เป็นการสร้างภาพลักษณ์ต่อผลิตภัณฑ์ยาสูบ ผู้ผลิต หรือผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบ
- 2 ที่ส่งผลหรือที่อาจส่งผลต่อการแทรกแซงนโยบายการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ
- 3 โฆษณาผลิตภัณฑ์ยาสูบ ผู้ผลิต หรือผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบ
- 4 ส่งเสริมการบริโภคยาสูบ

2.3.6 ข้อกำหนดสำหรับผู้ใช้งาน

1. อายุ

ตามพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ 2560 ได้กำหนดอายุขั้นต่ำที่สามารถซื้อผลิตภัณฑ์ยาสูบได้ไว้ที่ 20 ปีบริบูรณ์⁴¹

2. พื้นที่สูบบุหรี่

ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2561 ได้กำหนดให้สถานที่สาธารณะ ยานพาหนะ และที่ทำงานเป็นเขตปลอดบุหรี่ทั้งหมด รวมไปถึงบริเวณโดยรอบในระยะ 5 เมตรจากทางเข้าออก สวนสาธารณะ ตลาด ป้ายรถเมล์ หรือปั้มน้ำมัน เป็น

³⁹ พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ 2560, มาตรา 32, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 134 ตอนที่ 39 ก (5เมษายน2560): น.37.

⁴⁰ พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ 2560, มาตรา 35, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 134 ตอนที่ 39 ก (5เมษายน2560): น.38.

⁴¹ พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ 2560, มาตรา 26, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 134 ตอนที่ 39 ก (5เมษายน2560): น.36.

เขตปลอดบุหรี่ทั้งหมด⁴² โดยไม่ให้มีเขตสูบบุหรี่ภายในบริเวณที่เป็นอาคาร หรือสิ่งปลูกสร้างไม่ว่าจะมีรั้วล้อมหรือไม่ก็ตาม

ทั้งนี้ตามข้อ 5 และ 6 ของประกาศอนุญาตให้สามารถจัดเขตสูบบุหรี่ตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด เป็นการเฉพาะได้ ในพื้นที่นอกอาคาร โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างได้โดยเจ้าของสถานที่มีหน้าที่จัดการพื้นที่บริเวณสูบบุหรี่ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด⁴³

2.3.7 บทลงโทษ

1 การแสดงฉลาก

ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบที่ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ 2560 ในด้านที่เกี่ยวกับการแสดงฉลาก⁴⁴ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองแสนบาท สำหรับผู้จำหน่ายที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์ยาสูบที่หีบห่อเกณฑ์กำหนดต้องระวางโทษปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท

2 การจัดจำหน่าย

หากผู้ขายมีการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ยาสูบให้แก่บุคคลอายุต่ำกว่า 20 ปีหรือจำหน่ายในสถานที่ซึ่งไม่ได้ระบุไว้ในใบอนุญาตขายยาสูบต้องระวางโทษ⁴⁵จำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

⁴² ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดประเภทหรือชื่อของสถานที่สาธารณะ สถานที่ทำงาน และยานพาหนะ ให้ส่วนหนึ่งส่วนใดหรือทั้งหมดของสถานที่และยานพาหนะเป็นเขตปลอดบุหรี่ หรือเขตสูบบุหรี่ในเขตปลอดบุหรี่ พ.ศ. 2561, ตามข้อ 3 และ 4 ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 135 ตอนพิเศษ 279 ง (5พฤษภาคม 2561): น. 18-21.

⁴³ ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดประเภทหรือชื่อของสถานที่สาธารณะ สถานที่ทำงาน และยานพาหนะ ให้ส่วนหนึ่งส่วนใดหรือทั้งหมดของสถานที่และยานพาหนะเป็นเขตปลอดบุหรี่ หรือเขตสูบบุหรี่ในเขตปลอดบุหรี่ พ.ศ. 2561, ตามข้อ 5 และ 6, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 135 ตอนพิเศษ 279 ง (5พฤษภาคม 2561): น. 22-23.

⁴⁴ พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ 2560, มาตรา 64, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 134 ตอนที่ 39 ก (5 เมษายน 2560): น. 44.

⁴⁵ พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ 2560, มาตรา 53, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 134 ตอนที่ 39 ก (5 เมษายน 2560): น. 42.

3 การโฆษณาและการสนับสนุนกิจกรรม

ผู้ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ 2560 ในด้านที่เกี่ยวกับการโฆษณา⁴⁶ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

หากเป็นการกระทำของผู้ผลิต ผู้นำเข้า ผู้ส่งออกผลิตภัณฑ์ยาสูบ ผู้รับทำการโฆษณา หรือผู้ทำการสื่อสารการตลาด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน หนึ่งปี หรือปรับไม่เกินกึ่งหนึ่งของค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการโฆษณาหรือทำการสื่อสารการตลาด ทั้งนี้ ค่าปรับต้องไม่น้อยกว่าหนึ่งล้านห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

นอกจากต้องระวางโทษตามวรรคหนึ่งและวรรคสองแล้ว ผู้ฝ่าฝืนต้องระวางโทษปรับอีกวันละไม่เกินห้าหมื่นบาท ตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนหรือจนกว่าปฏิบัติได้ถูกต้อง

สำหรับผู้ประกอบการที่ผู้ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ 2560 โดยให้การสนับสนุน⁴⁷นั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินกึ่งหนึ่งของค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมดังกล่าว ทั้งนี้ ค่าปรับต้องไม่น้อยกว่าหนึ่งล้านห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ โดยสำหรับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการที่กระทำการฝ่าฝืน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และสำหรับผู้แพร่กิจกรรมหรือข่าวสารต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าแสนบาท

4 พื้นที่สูบบุหรี่

1. ผู้ประกอบการ

ผู้ประกอบการหรือผู้ที่เกี่ยวข้องมีหน้าที่ต้องจัดให้สถานที่หรือยานพาหนะมีเครื่องหมายแสดงไว้ให้เห็นได้โดยชัดเจนว่าเป็นเขตปลอดบุหรี่ และหากเป็นจุดสูบบุหรี่

⁴⁶ พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ 2560, มาตรา 56, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 134 ตอนที่ 39 ก (5เมษายน2560): น.42.

⁴⁷ พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ 2560, มาตรา 60, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 134 ตอนที่ 39 ก (5เมษายน2560): น.43.

บุหรีก็ต้องทำป้ายแสดงให้ชัดเจน โดยหากไม่ปฏิบัติตามต้องระวางโทษปรับ⁴⁸ไม่เกินห้าหมื่นบาท รวมถึงมีหน้าที่ต้องแจ้งเตือนว่าสถานที่นั้นเป็น เขตปลอดบุหรี และควบคุมดูแล ห้ามปราม หรือดำเนินการอื่นใด เพื่อไม่ให้มีการสูบบุหรีในเขตปลอดบุหรี โดยหากผู้ประกอบการละเลยไม่ปฏิบัติตามต้องระวางโทษปรับ⁴⁹ไม่เกินสามพันบาท

2. ผู้สูบบุหรี

พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ 2560 ผู้ใดฝ่าฝืนสูบบุหรีในพื้นที่ห้ามสูบ⁵⁰ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

---

⁴⁸ พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ 2560, มาตรา 68, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 134 ตอนที่ 39 ก (5เมษายน2560): น.44.

⁴⁹ พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ 2560, มาตรา 70, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 134 ตอนที่ 39 ก (5เมษายน2560): น.44.

⁵⁰ พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ 2560, มาตรา 67, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 134 ตอนที่ 39 ก (5เมษายน2560): น.44.

บทที่ 3 มาตรการหรือแนวทางในการควบคุมบุหรี่ IQOS : กรณีศึกษาประเทศอังกฤษ ประเทศอเมริกา ประเทศสิงคโปร์

ในปี 2014 องค์การอนามัยโลก (World Health Organization : WHO) ออกรายงานพร้อมข้อเสนอแนะ⁵¹สำหรับปรับปรุงข้อกำหนดเพื่อให้มีความครอบคลุมบุหรี่ไฟฟ้าและผลิตภัณฑ์ที่ใกล้เคียงเช่น

- (1) ด้านสุขภาพ
- (2) การใช้การใช้บุหรี่ไฟฟ้าและผลิตภัณฑ์ยาสูบในที่สาธารณะ
- (3) การโฆษณาการส่งเสริมและการสนับสนุน
- (4) การป้องกันจากผลประโยชน์เชิงพาณิชย์
- (5) การออกแบบผลิตภัณฑ์และข้อมูล
- (6) คำเตือนเรื่องสุขภาพ
- (7) การจำหน่ายให้กับเยาวชน

สมาชิกหลายประเทศที่อยู่ภายใต้องค์การอนามัยโลกนั้นได้มีการปรับปรุงกฎหมายควบคุมบุหรี่ไฟฟ้าตามแนวทางองค์การอนามัยโลก (World Health Organization : WHO) ได้มีการเสนอแนะ แต่สำหรับ Heated Tobacco นั้นยังถือเป็นนวัตกรรมที่ใหม่สำหรับตลาดจึงทำให้ยังมีอีกหลายประเทศที่ยังไม่ได้มีการปรับปรุงเพื่อให้ครอบคลุม

ในสหภาพยุโรปเริ่มมีการปรับแก้ไขข้อกำหนดในช่วงปี 2014 เพื่อให้ทันกับพฤติกรรมของผู้สูบที่เปลี่ยนไป ซึ่งส่งผลในในประเทศไซปรัสนั้น บุหรี่ไฟฟ้ารวมไปถึง Heated Tobacco เป็นผลิตภัณฑ์ที่ถูกกฎหมายสามารถครอบครองและสูบได้ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงข้อกำหนดและมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ยาสูบ Heated Tobacco ทางผู้เขียนได้ทำการยกมาตรการและข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการควบคุมยาสูบ Heated Tobacco ของประเทศที่เห็นด้วยจำนวน 2 ประเทศได้แก่ ประเทศอังกฤษ ประเทศอเมริกาและอีกหนึ่งประเทศที่ยังคงไม่รับรองให้ยาสูบประเภท Heated Tobacco เป็นผลิตภัณฑ์ที่สามารถนำมาใช้งานได้โดยไม่ขัดต่อหลักกฎหมายได้แก่ประเทศสิงคโปร์มาเป็นกรณีศึกษา

⁵¹ World Health Organization, Backgrounder on WHO report on regulation of e-cigarettes and similar products [ออนไลน์], แหล่งที่มา <https://www.who.int/nmh/events/2014/backgrounder-e-cigarettes/en/>

3.1 มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับบุหรี่ IQOS ในประเทศอังกฤษ

ประเทศอังกฤษนั้นมีการใช้กฎหมาย⁵²เกี่ยวกับยาสูบโดยอ้างอิงจากคำสั่งของรัฐสภายุโรป⁵³ เกี่ยวกับการประมาณกฎหมายข้อบังคับและบทบัญญัติการบริหารของประเทศสมาชิกที่เกี่ยวข้องกับการผลิตการนำเสนอและการขายยาสูบและผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องโดยสำหรับการจัดประเภทของ Heated Tobacco นั้นจะไม่ได้มีการจัดประเภทแยกออกมาเหมือนบุหรี่ไฟฟ้าที่จะมีการบัญญัติถึงรายละเอียดในการควบคุมบุหรี่ไฟฟ้าไว้ในส่วนที่ 6 และส่วนที่ 7 ของระเบียบว่าด้วยยาสูบและผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้อง ค.ศ. 2016 (The Tobacco and Related Products Regulations 2016) แต่จะมีการบังคับใช้การควบคุมผลิตภัณฑ์ตามส่วนที่ 4 รายงานเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ยาสูบและส่วนที่ 5 ผลิตภัณฑ์สมุนไพรสำหรับสูบบุหรี่ ของระเบียบดังกล่าว

โดยระเบียบดังกล่าวได้มีการกำหนดมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการผลิตและ การนำเข้าบุหรี่แบบไม่เผาไหม้ Heated Tobacco ตามส่วนที่ 4 รายงานเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ยาสูบและ ส่วนที่ 5 ทั้งนี้ได้มีการกำหนดให้ผู้ผลิตและผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ต้องดำเนินการแจ้งข้อมูลและ รายละเอียดผลิตภัณฑ์⁵⁴แก่กระทรวงสาธารณสุข เช่น คำอธิบายโดยละเอียด (รวมถึงส่วนประกอบ กลไกที่ทำให้เกิดการปล่อยไอ / และวิธีการที่นิโคตินเข้าสู่ร่างกายผู้บริโภค) คำแนะนำสำหรับการใช้งาน ส่วนผสม (โดยน้ำหนักและปริมาณและรวมถึงเหตุผลในการใส่ส่วนผสมแต่ละประเภท, กายข้อมูล ทางพิษวิทยาใด ๆ ที่มีอยู่ในรูปแบบการเผาไหม้หรือไม่เผาไหม้ตามความเหมาะสม และผลกระทบของ ส่วนผสมต่อสุขภาพ, การเสพติด) ข้อมูลด้านสารพิษหรือพิษวิทยา

โดยมีกำหนดระยะเวลาให้ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าต้องแจ้งข้อมูลที่กำหนดล่วงหน้าอย่างน้อย 6 เดือนก่อนที่จะทำการนำเข้ามาในประเทศอังกฤษ และผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าต้องรับผิดชอบในส่วน ของค่าธรรมเนียมสำหรับกระบวนการแจ้งข้อมูล

⁵² PUBLIC HEALTH, ENGLAND AND WALES, CONSUMER PROTECTION The Tobacco and Related Products Regulations 2016, แหล่งที่มา <http://www.legislation.gov.uk/uksi/2016/507/contents/made>

⁵³ European Commission., Directive 2014/40/EU of the European Parliament and of the Council of 3 April 2014 on the approximation of the laws, regulations and administrative provisions of the Member States concerning the manufacture, presentation and sale of tobacco and related products

แหล่งที่มา http://ec.europa.eu/health/sites/health/files/tobacco/docs/dir_201440_en.pdf

⁵⁴ Notification of novel tobacco products, The Tobacco and Related Products Regulations 2016 p.16

3.1.1 ข้อกำหนดเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ยาสูบ

ปริมาณส่วนประกอบที่อนุญาตและข้อห้ามสำหรับบุหรี่ที่จะสามารถจำหน่ายได้ โดยสำหรับประเทศอังกฤษนั้นจะใช้ข้อกำหนดตามประกาศของสหภาพยุโรป⁵⁵ซึ่งมีข้อกำหนดดังต่อไปนี้

- (1) นิโคติน: 1 มิลลิกรัมต่อมวล
- (2) ทาร์ : 10 มิลลิกรัมต่อมวล
- (3) คาร์บอนมอนอกไซด์ : 10 มิลลิกรัมต่อมวล

และห้ามทำการแต่งรส, สี และกลิ่น

3.1.2 ข้อกำหนดเกี่ยวกับฉลากหีบห่อของผลิตภัณฑ์ยาสูบ

สำหรับผลิตภัณฑ์ยาสูบไม่ว่าจะเป็นบุหรี่เผาไหม้ปกติ บุหรี่ไฟฟ้า หรือบุหรี่แบบไม่เผาไหม้ล้วนจัดเป็นสินค้าสำหรับอุปโภคบริโภค ฉลากบนหีบห่อผลิตภัณฑ์ยาสูบจึงมีความสำคัญอย่างมากเนื่องจากฉลากนั้นเป็นสิ่งที่ให้ข้อมูลแก่ผู้บริโภค โดยในประเทศไทยได้มีการกำหนดไม่อนุญาตให้มีการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ยาสูบ หากไม่ได้ปฏิบัติตามมาตรการในการติดฉลากสำหรับผลิตภัณฑ์ โดยบุหรี่ประเภทไม่เผาไหม้ Heated Tobacco นั้นจะมีการบังคับใช้การควบคุมผลิตภัณฑ์ตามระเบียบว่าด้วยยาสูบและผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้อง ค.ศ. 2016 (The Tobacco and Related Products Regulations 2016) ส่วนที่ 5 ผลิตภัณฑ์สมุนไพรสำหรับสูบบุหรี่⁵⁶ โดยมีข้อกำหนดไว้ดังนี้

ขนาดของรูปภาพและคำเตือนจะต้องมากกว่าหรือเท่ากับ 65% ของหีบห่อบุหรี่ โดยจะต้องมีรูปภาพและคำเตือนอยู่ทั้ง 2 ด้านของหีบห่อของผลิตภัณฑ์ยาสูบ

รูปภาพและคำเตือนจะต้องมีลักษณะดังนี้:

- (1) “บุหรี่เป็นสาเหตุของความตาย – เลิกเลย”(“Smoking kills – quit now”)
- (2) “บุหรี่เป็นสาเหตุของความตาย – เลิกเลย”(“Smoking kills”)

⁵⁵ (EC) No. 1907/2006 of the European Parliament and of the Council concerning the Registration, Evaluation

⁵⁶ PART 5 Herbal products for smoking, The Tobacco and Related Products Regulations 2016 p.18

โดยในส่วนของข้อมูลที่แสดงอยู่บนหีบห่อต้องไม่ประกอบด้วยสิ่งเหล่านี้

- (1) ส่งเสริมความเชื่อที่ผิดเกี่ยวกับผลข้างเคียง, การลดความเสี่ยงต่อสุขภาพ
- (2) สื่อถึงรสสัมผัส, กลิ่น หรือ รสชาติ.

ไม่อนุญาตให้ใช้คำอธิบายเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ยาสูบในลักษณะเหล่านี้:

- (1) คล้ายคลึงอาหารและเครื่องสำอาง;
- (2) ปลอดภัยกว่าผลิตภัณฑ์ที่ให้นิโคตินชนิดอื่น;
- (3) ได้รับสารพิษที่เกิดจากการสูบบุหรี่ลดลง
- (4) มีฤทธิ์ช่วยให้ผู้สูบได้รับความกระฉับกระเฉงหรือช่วยในการฟื้นฟูสภาพร่างกาย
- (5) มีประโยชน์ต่อสุขภาพหรือช่วยส่งเสริมให้มีการใช้ชีวิตที่ดีขึ้น

3.1.3 ข้อกำหนดเกี่ยวกับการจัดจำหน่าย

ผู้ผลิตและผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบแบบไม่เผาไหม้ (Heated Tobacco) จะต้องลงทะเบียนผลิตภัณฑ์ของตนกับหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องก่อนที่จะสามารถจำหน่ายผลิตภัณฑ์ได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย ผลิตภัณฑ์ยาสูบแบบไม่เผาไหม้ (Heated Tobacco) นั้นจะสามารถจำหน่ายได้ที่ร้านค้าซึ่งจดทะเบียนกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องเท่านั้น

โดยกำหนดว่าจะไม่อนุญาตให้กระทำการดังนี้:

- (1) จำหน่ายบุหรี่ไฟฟ้าหรือบุหรี่แบบไม่เผาไหม้ (Heated Tobacco) ผ่านเครื่องจำหน่ายบุหรี่อัตโนมัติ⁵⁷
- (2) แจกตัวอย่างบุหรี่ไฟฟ้าหรือบุหรี่แบบไม่เผาไหม้ (Heated Tobacco) ให้ประชาชนทดลองใช้⁵⁸

⁵⁷ The Protection from Tobacco (Sales from Vending Machines) (England) Regulations 2010 (S.I. 2010 No. 864) Section 2

⁵⁸ Tobacco Advertising and Promotion Act 2002 (c. 36) Section 9

3.1.4 ข้อกำหนดเกี่ยวกับการโฆษณา

ห้ามโฆษณาบนสื่อต่อไปนี้:

- (1) สื่อสิ่งพิมพ์และสิ่งพิมพ์⁵⁹
- (2) รายการวิทยุกระจายเสียง⁶⁰
- (3) การสื่อสารภาพและเสียงในเชิงพาณิชย์รวมถึงโทรทัศน์, ช่องทางซื้อป๊อปปิ่งออนไลน์และการจัดวางผลิตภัณฑ์.

3.1.5 การสนับสนุนกิจกรรม

ห้ามมิให้มีการสนับสนุนกิจกรรมของภาครัฐหรือเอกชนหรือสนับสนุนบุคคลโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมผลิตภัณฑ์⁶¹

3.1.6 ข้อกำหนดสำหรับผู้ใช้งาน

1. อายุ

ประเทศอังกฤษนั้นจะกำหนดอายุขั้นต่ำที่สามารถซื้อบุหรี่ได้ที่ 18 ปี⁶² บริบูรณ์โดยอังกฤษเป็นหนึ่งในประเทศที่อ้างอิงกฎหมายตามสหภาพยุโรปเช่นกัน โดยได้กำหนดอายุขั้นต่ำที่สามารถซื้อบุหรี่ได้ไว้ที่ 18 ปีบริบูรณ์

2. พื้นที่สูบบุหรี่

แม้ว่าบุหรี่ชนิด Heated Tobacco รวมไปถึงบุหรี่ไฟฟ้า จะมีมลพิษในปริมาณน้อยกว่าบุหรี่แบบปกติ แต่ถึงอย่างไรในส่วนของพื้นที่ที่จะสามารถสูบบุหรี่ได้นั้น ยังคงถูกจำกัดไว้โดยไม่สามารถสูบบุหรี่⁶³ในพื้นที่สาธารณะ ร้านอาหาร โรงเรียน รวมไปถึงบริการขนส่งสาธารณะ

⁵⁹ Tobacco Advertising and Promotion Act 2002 (c. 36) Section 3

⁶⁰ UK Code of Broadcast Advertising Section 10.3, 10.4, 10.5

⁶¹ Tobacco Advertising and Promotion Act 2002 (c. 36) Section 10

⁶² Children and Young Persons Act 1933 Section 7

⁶³ Health Act 2006 (c. 28) Section 2

3.1.7 บทลงโทษ

1. การแสดงฉลาก

บุคคลใด ๆ ที่ผลิตหรือจัดหาผลิตภัณฑ์ยาสูบที่ไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดเกี่ยวกับฉลาก⁶⁴นั้นถือว่ากระทำความผิดและต้องถูกลงโทษดังต่อไปนี้:

1) ตัดสินโดยสรุป - การจำคุกไม่เกินสามเดือนหรือปรับไม่เกินกฎหมายกำหนดหรือทั้งจำทั้งปรับ

2) ตัดสินโดยการฟ้องร้อง - จำคุกไม่เกินสองปีหรือปรับไม่เกินกฎหมายกำหนดหรือทั้งจำทั้งปรับ

2. การโฆษณาและการสนับสนุนกิจกรรม

ผู้ฝ่าฝืนบทบัญญัติการโฆษณาและการส่งเสริมการขายตามพระราชบัญญัติการโฆษณาและการส่งเสริมการขายยาสูบ พ.ศ. 2545⁶⁵ มีข้อกำหนดดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินกฎหมายกำหนดหรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ฝ่าฝืนบทบัญญัติการสนับสนุนกิจกรรมตามพระราชบัญญัติการโฆษณาและการส่งเสริมการขายยาสูบ พ.ศ. 2545 มีข้อกำหนดดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินกฎหมายกำหนดหรือทั้งจำทั้งปรับ

3 การจัดจำหน่าย

หากผู้ขายมีการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ยาสูบให้แก่บุคคลอายุต่ำกว่า 18 ปีหรือมีการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ยาสูบผ่านตู้อัตโนมัติต้องระวางโทษปรับ⁶⁶เป็นจำนวนเงิน 2,500 ปอนด์

4 พื้นที่สูบบุหรี่

1 ผู้ประกอบการ

⁶⁴ Standardised Packaging of Tobacco Products Regulations 2015 (S.I. 2015 No. 829) Sections 15,18

⁶⁵ Tobacco Advertising and Promotion Act 2002 (c. 36) Sections 3, 13, 16

⁶⁶ Children and Young Persons (Protection from Tobacco) Act 1991 (c. 23) (as amended) Sections 3A, 7

ภายใต้พระราชบัญญัติสุขภาพปีพ. ศ. 2549 มีหน้าที่เกี่ยวกับบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการสถานที่ปลอดบุหรี่เพื่อให้แน่ใจว่ามีการแสดงสัญญาณห้ามสูบบุหรี่ในสถานที่เหล่านั้น ข้อบังคับปลอดบุหรี่ (เครื่องหมาย) ปี 2555 กำหนดว่าต้องมีเครื่องหมายห้ามสูบบุหรี่ที่อ่านได้อย่างน้อยหนึ่งป้ายในสถานที่ปลอดบุหรี่หรือยานพาหนะปลอดบุหรี่ พระราชบัญญัติสุขภาพปี 2549 ระบุว่า การไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดเหล่านี้ อาจถูกปรับภายใต้กฎปลอดบุหรี่ (บทลงโทษ) ระเบียบ 2007⁶⁷ เป็นจำนวนเงิน 150 – 200 ปอนด์

สำหรับผู้ประกอบการหรือบุคคลในที่มีหน้าที่ในการควบคุมสถานที่ปลอดบุหรี่นั้นๆ ละเลยไม่ทำการควบคุมผู้สูบบุหรี่ไม่ให้ทำการสูบบุหรี่ในพื้นที่ปลอดบุหรี่จะถูกปรับภายใต้ระเบียบว่าด้วยพื้นที่ปลอดบุหรี่ (บทลงโทษ) ระเบียบ 2007⁶⁸ ระเบียบว่าด้วยพื้นที่ปลอดบุหรี่ (กำหนดส่วนบุคคล) 2015⁶⁹ ระเบียบว่าด้วยพื้นที่ปลอดบุหรี่ (พาหนะสาธารณะ) 2015⁷⁰ เป็นจำนวนเงิน 2,500 ปอนด์

2 ผู้สูบบุหรี่

พระราชบัญญัติสุขภาพปี 2006 ระบุว่าผู้ที่มีความผิดในการสูบบุหรี่ในสถานที่ปลอดบุหรี่จะต้องเสียค่าปรับภายใต้กฎปลอดบุหรี่ (บทลงโทษ) ระเบียบ 2007⁷¹ เป็นจำนวนเงิน 30 – 50 ปอนด์

3.2 มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับบุหรี่ IQOS ในประเทศอเมริกา

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาของสหรัฐอเมริกาประกาศเมื่อวันที่ 30 เมษายน 2562 ว่าทาง บริษัท Philip Morris ได้รับอนุมัติให้ทำการตลาดผลิตภัณฑ์ยาสูบชนิด Heated

⁶⁷ The Smoke-free (Penalties and Discounted Amounts) Regulations 2007 (S.I. 2007 No. 764) Sections 2(1), (4)

⁶⁸ The Smoke-free (Penalties and Discounted Amounts) Regulations 2007 (S.I. 2007 No. 764) Section 2

⁶⁹ Smoke-free (Private Vehicles) Regulations 2015 (S.I. 2015 No. 286) Section 5

⁷⁰ Smoke-free (Vehicle Operators and Penalty Notices) (Amendment) Regulations 2015 (S.I. 2015 No. 939) Sections 3, 4

⁷¹ The Smoke-free (Penalties and Discounted Amounts) Regulations 2007 Sections 2(2), (5)

tobacco⁷² โดย FDA ได้วางข้อ จำกัด ทางการตลาดที่เข้มงวดเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์เพื่อป้องกันการเข้าถึงและการเปิดรับเยาวชน

หลังจากการตรวจสอบอย่างเข้มงวดทางวิทยาศาสตร์ผ่านทาง (PMTA)⁷³ ทาง FDA จึงระบุว่าการอนุญาตผลิตภัณฑ์เหล่านี้สำหรับตลาดสหรัฐมีความเหมาะสมสำหรับการคุ้มครองสุขภาพของประชาชนเพราะในการพิจารณาที่สำคัญหลายประการ ระดับที่ต่ำกว่าของสารพิษบางชนิดเมื่อเทียบกับบุหรี่ปกติ แม้ว่าได้มีอนุญาตให้ขายบุหรี่ชนิด Heated Tobacco ในสหรัฐอเมริกา แต่ถึงกระนั้น FDA ก็ไม่ได้หมายความว่าผลิตภัณฑ์เหล่านี้ปลอดภัย โดยผลิตภัณฑ์ยาสูบทั้งหมดยังคงอันตรายและเสพติด ทาง FDA ได้จัดให้ผลิตภัณฑ์ยาสูบชนิด Heated tobacco อยู่ภายใต้ข้อบังคับเดียวกับยาสูบแบบทั่วไปของ FDA รวมถึงกฎหมายของรัฐบาลกลางอื่นๆ ที่ห้ามโฆษณาทางโทรทัศน์และวิทยุ นอกจากนี้เพื่อจำกัดการเข้าถึงผลิตภัณฑ์ของเยาวชนและการโฆษณาและการส่งเสริมการขาย FDA ได้วางข้อจำกัด ที่เข้มงวดเกี่ยวกับวิธีการทำการตลาดผลิตภัณฑ์โดยเฉพาะ ไม่ว่าจะเป็นการทำการตลาดผ่านเว็บไซต์และผ่านแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดีย โดยทาง Philip Morris ต้องแจ้งให้ FDA ทราบถึงการติดฉลากการโฆษณา แผนการตลาดรวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มเป้าหมายและวิธีที่จะจำกัดการเข้าถึงของเยาวชนและจำกัดการรับรู้ของเยาวชนเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์โฆษณา การตลาดและโปรโมชัน

3.2.1 ข้อกำหนดเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ยาสูบ⁷⁴

สำหรับผลิตภัณฑ์ยาสูบที่จะวางจำหน่ายในอเมริกาได้นั้นจะต้องผ่านขั้นตอนการตรวจสอบของ FDA โดยผลิตภัณฑ์ยาสูบที่ถือว่าใหม่⁷⁵ จะต้องมีการทำตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ต้องส่งรายการส่วนผสมและรายงานส่วนประกอบที่เป็นอันตรายหรืออาจเป็นอันตราย

⁷² U.S. FOOD & DRUG ADMINISTRATION, FDA permits sale of IQOS Tobacco Heating System through premarket tobacco product application pathway [ออนไลน์], แหล่งที่มา <https://www.fda.gov/news-events/press-announcements/fda-permits-sale-iqos-tobacco-heating-system-through-premarket-tobacco-product-application-pathway>

⁷³ PMTA หมายถึงขั้นตอนรับการตรวจสอบและอนุมัติจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาก่อนที่ผลิตภัณฑ์ยาสูบใหม่จะออกวางตลาดในสหรัฐอเมริกาได้อย่างถูกกฎหมาย

⁷⁴ FINAL RULE – TOBACCO PRODUCTS DEEMED TO BE SUBJECT TO THE FEDERAL FOOD, DRUG, & COSMETIC ACT (“DEEMING RULE”)

⁷⁵ ผลิตภัณฑ์ยาสูบที่ถือว่าใหม่ หมายถึง ผลิตภัณฑ์ยาสูบที่ไม่ใช่บุหรี่ ยาสูบบุหรี่ยาสูบม้วนของคุณเองและยาสูบไร้ควัน ตัวอย่างเช่นสิ่งนี้ รวมถึงซิการ์ยาสูบท่อยาสูบมอระกู่เจลละลายได้และอิเล็กทรอนิกส์ ระบบนำส่งนิโคตินที่มีสิ่งใดก็ตามที่ทำมาจากยาสูบใหม่ ผลิตภัณฑ์ยาสูบที่ถือว่ามีส่วนประกอบหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของผลิตภัณฑ์ที่ถือว่าใหม่แต่ไม่รวมอุปกรณ์เสริม

2. การลงทะเบียนที่จำเป็นและรายการผลิตภัณฑ์

3. ต้องผ่านขั้นตอนการตรวจสอบ Premarket

3.2.2 ข้อกำหนดเกี่ยวกับฉลากหีบห่อของผลิตภัณฑ์ยาสูบ⁷⁶

คำเตือนบนหีบห่อ⁷⁷จะต้องมีลักษณะดังนี้:

“ คำเตือน: การสูบบุหรี่จะเป็นอันตรายต่อลูกหลาน”(“WARNING: TOBACCO SMOKE CAN HARM YOUR CHILDREN.”)

“ คำเตือน: ควันบุหรี่ย่อมให้เกิดโรคปอดซึ่งเป็นอันตรายถึงแก่ชีวิตในผู้ไม่สูบบุหรี่” (“WARNING: Tobacco smoke causes fatal lung disease in Nonsmokers.”)

“คำเตือน: การสูบบุหรี่ทำให้เกิดมะเร็งที่ศีรษะและลำคอ”(“WARNING: Smoking causes head and neck cancer.”)

“ คำเตือน: การสูบบุหรี่ทำให้เกิดมะเร็งกระเพาะปัสสาวะซึ่งอาจนำไปสู่การปัสสาวะเป็นเลือด” (“WARNING: Smoking causes bladder cancer, which can lead to bloody urine.”)

“ คำเตือน: การสูบบุหรี่ในระหว่างตั้งครรภ์จะทำให้ทารกในครรภ์หยุดการเจริญเติบโต” (“WARNING: Smoking during pregnancy stunts fetal growth.”)

“ คำเตือน: การสูบบุหรี่อาจทำให้เกิดโรคหัวใจและหลอดเลือดอุดตัน” (“WARNING: SMOKING CAN CAUSE HEART DISEASE AND STROKES BY CLOGGING ARTERIES.”)

“ คำเตือน: การสูบบุหรี่เป็นสาเหตุของโรคปอดอุดตันเรื้อรังและสาเหตุของโรคที่เป็นอันตรายได้” (“WARNING: SMOKING CAUSES COPD, A LUNG DISEASE THAT CAN BE FATAL.”)

⁷⁶ U.S. FOOD & DRUG ADMINISTRATION, Cigarette Labeling and Health Warning Requirements [ออนไลน์], แหล่งที่มา <https://www.fda.gov/tobacco-products/labeling-and-warning-statements-tobacco-products/cigarette-labeling-and-health-warning-requirements>

⁷⁷ U.S. FOOD & DRUG ADMINISTRATION, Tobacco Products; Required Warnings for Cigarette Packages and Advertisements [ออนไลน์], แหล่งที่มา <https://www.federalregister.gov/documents/2020/03/18/2020-05223/tobacco-products-required-warnings-for-cigarette-packages-and-advertisements>

“ คำเตือน: การสูบบุหรี่ลดการสูบฉีดของเลือดซึ่งสามารถทำให้เกิดปัญหาการหย่อนสมรรถภาพทางเพศได้” (“WARNING: SMOKING REDUCES BLOOD FLOW, WHICH CAN CAUSE ERECTILE DYSFUNCTION.”)

“ คำเตือน: การสูบบุหรี่ลดการไหลเวียนของเลือดสู่แขนขาซึ่งอาจเป็นสาเหตุของความพิการ” (“WARNING: SMOKING REDUCES BLOOD FLOW TO THE LIMBS, WHICH CAN REQUIRE AMPUTATION.”)

“ คำเตือน: การสูบบุหรี่ก่อให้เกิดโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ซึ่งทำให้น้ำตาลในเลือดเพิ่มขึ้น” (“WARNING: SMOKING CAUSES TYPE 2 DIABETES, WHICH RAISES BLOOD SUGAR.”)

“ คำเตือน: การสูบบุหรี่เป็นสาเหตุให้เกิดอาการซึ่งสามารถนำไปสู่การตาบอด” (“WARNING: SMOKING CAUSES CATARACTS, WHICH CAN LEAD TO BLINDNESS.”)

ขนาดของคำเตือนและรูปภาพจะต้องมากกว่าหรือเท่ากับ 50% ของหีบต่อบุหรี่ โดยจะต้องมีรูปภาพและคำเตือนอยู่ทั้ง 2 ด้านของซอง

หีบต่อของผลิตภัณฑ์ยาสูบต้องแสดงคำอธิบายของจำนวนปริมาณแห่งสูบ และห้ามใช้คำเช่น "เบา", "ต่ำ", "อ่อน" หรือคำอธิบายที่คล้ายกันได้หีบต่อซึ่งอาจชี้้นำให้ประชาชนเข้าใจผิดว่าผลิตภัณฑ์ยาสูบชนิดนั้นปลอดภัยกว่ายาสูบแบบอื่นๆ

3.2.3 ข้อกำหนดเกี่ยวกับการจัดจำหน่าย

ในการขายหรือจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับบุหรี่ยานั้น สามารถกระทำได้เฉพาะที่ร้านค้าซึ่งจดทะเบียนกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องเท่านั้น โดยผู้จำหน่ายมีหน้าที่ต้องทำการตรวจสอบบัตรประจำตัวประชาชน ของทุกคนที่มีแนวโน้มว่าอายุต่ำกว่า 27 และพยายามซื้อผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับบุหรี่ โดยคำสั่งของ FD&C Act⁷⁸ กำหนดว่าจะไม่อนุญาตให้กระทำการดังนี้:

- (1) ห้ามจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับบุหรี่ในตู้จำหน่ายสินค้าอัตโนมัติยกเว้นในสถานที่สำหรับผู้ใหญ่เท่านั้น
- (2) ห้ามแจกตัวอย่างผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับบุหรี่ให้ผู้บริโภคทดลองใช้

⁷⁸ Federal Food, Drug, and Cosmetic Act หรือเรียกสั้นๆว่า FD&C Act เป็นกฎหมายควบคุมเรื่อง อาหาร ยา เครื่องมือแพทย์ เครื่องสำอางค์ ยาสูบ

(3) ห้ามจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับบุหรี่ปริมาณ (ยกเว้นเมนทอลหรือยาสูบ)

(4) ห้ามจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับบุหรี่ปริมาณน้อยกว่า 20 มวน(แบ่งขาย)

3.2.4 การโฆษณาและการสนับสนุนกิจกรรม

ห้ามโฆษณาทางโทรทัศน์,วิทยุ และพื้นที่กลางแจ้ง แต่มีการอนุโลมให้สามารถโฆษณาได้ในช่องทางออนไลน์ (เช่น เว็บไซต์แบนเนอร์⁷⁹ อีเมล และช่องทางโซเชียลมีเดีย) โดยจะต้องมีการแสดงข้อความเตือนในลักษณะปรากฏที่ส่วนบนของโฆษณา โดยกินพื้นที่อย่างน้อย 20% ของพื้นที่โฆษณา และจะต้องถูกพิมพ์ให้มองเห็นอย่างเด่นชัดและอ่านได้ง่าย

การสนับสนุนกิจกรรมกีฬา ดนตรี ศิลปะ สังคมหรือวัฒนธรรมอื่นๆ ในชื่อแบรนด์ผลิตภัณฑ์ หรือ แสดงลักษณะ (เช่น โลโก้ สัญลักษณ์ คำขวัญ ข้อความในการจำหน่าย สีหรือรูปแบบของสีที่รู้จัก) เหมือนหรือคล้ายกับที่ใช้สำหรับบุหรี่ปริมาณนั้นไม่สามารถทำได้

3.2.5 ข้อกำหนดสำหรับผู้ใช้งาน

1. อายุ

ในประเทศสหรัฐอเมริกาขึ้นได้มีมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมอายุนั้นแต่เดิมมีการกำหนดอายุว่าจะเป็นความผิด หากผู้จำหน่ายได้มีการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ยาสูบให้แก่บุคคลที่มีอายุต่ำกว่าที่สามารถซื้อบุหรี่ปริมาณได้ไว้ที่ 18 ปีบริบูรณ์ แต่เมื่อช่วงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2563 ที่ผ่านมาทางประธานาธิบดีลงนามแก้ไขกฎหมาย เพื่อเพิ่มความคุ้มครองให้แก่เด็กและเยาวชนทาง โดยให้ FDA กำหนดการควบคุมอายุใหม่เป็นห้ามจำหน่ายผลิตภัณฑ์ยาสูบให้แก่บุคคลที่มีอายุต่ำ 21 ปีบริบูรณ์⁸⁰

2. พื้นที่สูบบุหรี่⁸¹

⁷⁹ เว็บไซต์แบนเนอร์ หมายถึง ป้ายโฆษณาที่เราเห็นตามเว็บไซต์

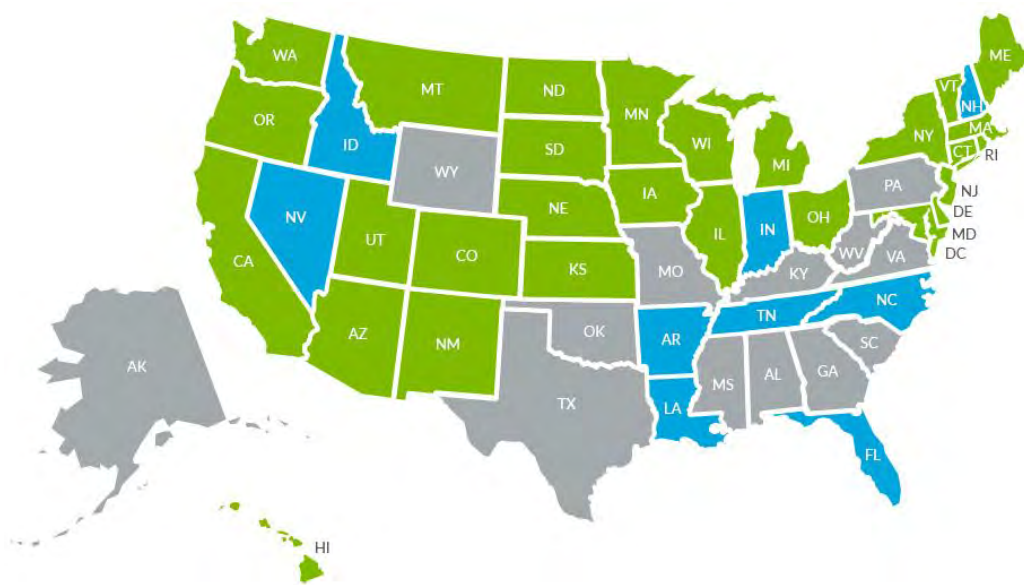
* อีเมล หมายถึง หมายถึง จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ หรือ ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (อังกฤษ: electronic mail) คือวิธีการหนึ่งของการแลกเปลี่ยนข้อความแบบดิจิทัล ซึ่งออกแบบขึ้นเพื่อให้มนุษย์ใช้เป็นหลัก ข้อความนั้นจะต้องประกอบด้วยเนื้อหา ที่อยู่ของผู้ส่ง และที่อยู่ของผู้รับ (ซึ่งอาจมีมากกว่าหนึ่ง) เป็นอย่างน้อย

* โซเชียลมีเดีย หมายถึง เครือข่ายสังคมออนไลน์ อาทิ เฟซบุ๊ก ไลน์ ทวิตเตอร์ อินสตาแกรม

⁸⁰ U.S. FOOD & DRUG ADMINISTRATION, Tobacco 21[ออนไลน์], 25 ธันวาคม 2562 แหล่งที่มา <https://www.fda.gov/tobacco-products/retail-sales-tobacco-products/tobacco-21>

⁸¹ America lung Association, Smokefree Air Laws [ออนไลน์], 25 ธันวาคม 2562 แหล่งที่มา <https://www.lung.org/policy-advocacy/tobacco/smokefree-environments/smokefree-air-laws>

ในสหรัฐอเมริกาสูบหรี่ชนิดไม่เผาไหม้ Heated Tobacco จะถูกควบคุมอยู่ภายใต้กฎหมายเดียวกันกับบุหรี่เผาไหม้ปกติ โดยพื้นที่สูบหรี่นั้นจะอาศัยกฎหมายของแต่ละรัฐในการควบคุม โดยในปัจจุบันนี้มี 28 รัฐ⁸²ที่ได้มีการใช้กฎหมายเกี่ยวกับพื้นที่สูบหรี่ที่ค่อนข้างชัดเจนโดยห้ามสูบหรี่ในสถานที่สาธารณะสถานที่ทำงานรวมถึงร้านอาหารบาร์และคาสีโน และอีก 22 รัฐที่ยังไม่ได้มีกฎหมายที่ครอบคลุมเรื่องการสูบหรี่ในที่สาธารณะและสถานที่ทำงาน

■ มีการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวกับพื้นที่สูบหรี่

■ ยังไม่มีการบังคับใช้กฎหมายที่ครอบคลุมเรื่องการสูบหรี่ในที่สาธารณะและสถานที่ทำงาน

แผนที่แสดงพื้นที่รัฐที่มีการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับพื้นที่สูบหรี่

⁸² The 28 states are: Arizona, California, Colorado, Connecticut, Delaware, Hawaii, Illinois, Iowa, Kansas, Maine, Maryland, Massachusetts, Michigan, Minnesota, Montana, Nebraska, New Jersey, New Mexico, New York, North Dakota, Ohio, Oregon, Rhode Island, South Dakota, Utah, Vermont, Washington and Wisconsin.

3.2.6 บทลงโทษ

1. การแสดงฉลาก

บุคคลใด ๆ ที่ผลิตหรือจัดหาผลิตภัณฑ์ยาสูบที่ไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดการเตือน⁸³ นั้นมีความผิดในการกระทำความผิดและต้องถูกลงโทษโดยต้องชำระค่าปรับทางแพ่งสำหรับการแสดงฉลากที่ไม่เป็นไปตามพื้นฐานของผลิตภัณฑ์ยาสูบจะอยู่ที่ \$ 250,000 - \$ 1,000,000

2. การโฆษณา

การโฆษณาที่จะหลอกลวงผู้บริโภคให้เชื่อว่าผลิตภัณฑ์ยาสูบนั้นปลอดภัยหรือดีกว่าชนิดอื่นโดยยังไม่ได้ผ่านการรับรองจาก FDA นั้นจะถือว่าเป็นความผิดทั้งหมด ผู้ฝ่าฝืนบทบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ⁸⁴ ต้องถูกลงโทษโดยต้องชำระค่าปรับทางแพ่งสำหรับการโฆษณาที่ทำให้ผู้บริโภคเข้าใจผิดจะอยู่ที่ \$ 15,000 - \$ 1,000,000

สำหรับช่องทางในการโฆษณานั้นจะแบ่งบทลงโทษเป็น 2 ส่วนหลัก อย่างแรก ช่องทางโทรทัศน์และวิทยุ หากฝ่าฝืนบทบัญญัติควบคุมยาสูบด้านการโฆษณาซึ่งจะอยู่ภายใต้ประมวลกฎหมายของสหรัฐอเมริกาเรื่องการค้าและพาณิชย์⁸⁵ นั้นจะมีโทษปรับอยู่ที่ไม่เกิน 10,000 ดอลลาร์

ช่องทางที่สองซึ่งคือพื้นที่กลางแจ้งไม่ว่าจะเป็นป้ายบิลบอร์ด ป้ายสัญญาณต่าง ๆ ในส่วนนี้ทางรัฐบาลจะให้อำนาจอัยการสูงสุดของรัฐนั้น ๆ ในการฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายตามเห็นสมควร

3. การจัดจำหน่าย

ผู้จำหน่ายผลิตภัณฑ์ยาสูบมีหน้าที่ต้องทำการตรวจสอบบัตรประจำตัวประชาชนผู้ซื้อ โดยหากละเลยไม่ปฏิบัติจะมีโทษปรับอยู่ที่ \$ 15,000 - \$ 1,000,000 ตามพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ⁸⁶

⁸³ THE TOBACCO CONTROL ACT 21 United States Code Sections 333, 372,387k

⁸⁴ THE TOBACCO CONTROL ACT 21, United States Code Sections 331(tt), 333, 372

⁸⁵ Commerce And Trade, United States Code Sections 1335, 1338, 1339

⁸⁶ THE TOBACCO CONTROL ACT 21 United States Code Sections 333, 372, 387a-1, 387f(d) 21 Code of Federal Regulations Section 1140.14(b)

4 พื้นที่สูบบุหรี่

สำหรับพื้นที่สูบบุหรี่นั้นตามที่ได้กล่าวไปข้างต้นในข้อ 3.2.5 สำหรับบทลงโทษผู้ที่ฝ่าฝืนสูบบุหรี่ในพื้นที่ห้ามสูบจะเป็นไปตามข้อบังคับของรัฐนั้น โดยบทลงโทษอีกเรื่องหนึ่งที่บังคับใช้สำหรับ

3.3 กฎหมายเกี่ยวกับบุหรี่ IQOS ในประเทศสิงคโปร์

ประเทศสิงคโปร์นั้นได้มีข้อกำหนดมาตรา 16⁸⁷ ภายใต้พระราชบัญญัติยาสูบ (การควบคุมการโฆษณาและการขาย) ห้ามมิให้นำเข้าแจกจ่ายหรือเสนอขายสิ่งใด ๆ ที่มีลักษณะคล้ายกับผลิตภัณฑ์ยาสูบที่มีความสามารถในการเป็นนมควันที่อาจนำมาใช้ในลักษณะที่เลียนแบบการสูบบุหรี่หรือบรรจุภัณฑ์ที่คล้ายกับบรรจุภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับยาสูบผลิตภัณฑ์ โดยผลิตภัณฑ์เหล่านั้นจะรวมถึงบุหรี่ไฟฟ้าทุกประเภท⁸⁸ และและผลิตภัณฑ์ยาสูบที่ไม่เผาไหม้ (Heat not burn) โดยทางกระทรวงสาธารณสุขประเทศสิงคโปร์⁸⁹ได้ออกมาให้เหตุผลในการสนับสนุนการห้ามนำเข้า จำหน่ายหรือครอบครองบุหรี่ไฟฟ้าทุกประเภท และผลิตภัณฑ์ยาสูบที่ไม่เผาไหม้ (Heat not burn) เนื่องจากความกังวลเกี่ยวกับสุขภาพของเด็กและเยาวชนที่อาจจะอยากทดลองผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภทนี้และอาจส่งผลให้เกิดการเสพติดในภายหลัง โดยในส่วนของบทลงโทษนั้นผู้ใดที่ถูกตัดสินว่ามีความผิด ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 10,000 ดอลลาร์หรือจำคุกไม่เกิน 6 เดือนหรือทั้งสองอย่างในความผิดครั้งแรก และปรับไม่เกิน \$ 20,000 หรือจำคุกไม่เกิน 12 เดือนหรือทั้งจำทั้งปรับสำหรับการกระทำที่สองหรือความผิดที่ตามมา

⁸⁷ TOBACCO (CONTROL OF ADVERTISEMENTS AND SALE) ACT (CHAPTER 309) (Original Enactment: Act 10 of 1993) REVISED EDITION 2011 (15th July 2011), section 16

⁸⁸ ประเภทของบุหรี่ไฟฟ้า แบบที่ 1 (Cigalike) แบบที่ 2 (eGos) แบบที่ 3 (Mods) และ แบบที่ 4 (Pods)

⁸⁹ MINISTRY OF HEALTH SINGAPORE, FAQs ON E-CIGARETTES, VAPORISERS AND HEAT-NOT-BURN TOBACCO PRODUCTS [ออนไลน์], 26 มกราคม 2561 แหล่งที่มา <https://www.moh.gov.sg/news-highlights/details/faqs-on-e-cigarettes-vaporisers-and-heat-not-burn-tobacco-products>

	ประเทศอังกฤษ	ประเทศสหรัฐอเมริกา	ประเทศสิงคโปร์
มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบแบบไม่เผาไหม้ (IQOS)	มีมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบแบบไม่เผาไหม้ (IQOS) โดยอิงจาก The Tobacco and Related Products Regulations 2016 โดยบังคับใช้การควบคุมผลิตภัณฑ์ตามส่วนที่ 4 รายงานเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ยาสูบและส่วนที่ 5 ผลิตภัณฑ์สมุนไพรสำหรับสูบบุหรี่	มีมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบแบบไม่เผาไหม้ (IQOS) โดยใช้ร่วมกับพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบแบบปกติ	ไม่มีมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบแบบไม่เผาไหม้ (IQOS)
ข้อกำหนดเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ยาสูบแบบไม่เผาไหม้ (IQOS)	1 นิโคติน: 1 มิลลิกรัมต่อมวล 2 ทาร์ : 10 มิลลิกรัมต่อมวล 3 คาร์บอนมอนอกไซด์ : 10 มิลลิกรัมต่อมวล และห้ามทำการแต่งรส, สี และกลิ่น	ต้องผ่านขั้นตอนการตรวจสอบของ FDA โดยตามขั้นตอนดังต่อไปนี้ 1 ต้องส่งรายการส่วนผสมและรายงานส่วนประกอบที่เป็นอันตรายหรืออาจเป็นอันตราย 2 การลงทะเบียนที่จำเป็นและรายการผลิตภัณฑ์ 3 ต้องผ่านขั้นตอนการตรวจสอบ Premarket	
ข้อกำหนดเกี่ยวกับฉลากผลิตภัณฑ์ยาสูบแบบไม่เผาไหม้ (IQOS)	ขนาดของรูปภาพและคำเตือนจะต้องมากกว่าหรือเท่ากับ 65% ของหีบห่อบุหรี่ โดย จะต้องมียูเอชเอและคำเตือนอยู่ทั้ง 2 ด้านของหีบห่อ	ขนาดของรูปภาพและคำเตือนจะต้องมากกว่าหรือเท่ากับ 50% ของหีบห่อบุหรี่ โดย จะต้องมียูเอชเอและคำเตือนอยู่ทั้ง 2 ด้านของหีบห่อ	
ข้อกำหนดเกี่ยวกับการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ยาสูบแบบไม่เผาไหม้ (IQOS)	- สามารถจำหน่ายได้ที่ร้านค้าซึ่งจดทะเบียนกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องเท่านั้น - ห้ามจำหน่ายผ่านเครื่องจำหน่ายอัตโนมัติ	- สามารถจำหน่ายได้ที่ร้านค้าซึ่งจดทะเบียนกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องเท่านั้น - ผู้จำหน่ายมีหน้าที่ต้องทำการตรวจสอบบัตรประจำตัวประชาชน ของทุกคนที่มีแนวโน้มว่าอายุต่ำกว่า 27 ปีบริบูรณ์	

<p>ข้อกำหนดเกี่ยวกับการโฆษณาและการสนับสนุนกิจกรรมของผลิตภัณฑ์ยาสูบแบบไม่เผาไหม้ (IQOS)</p>	<p>- ห้ามโฆษณาบนสื่อต่อไปนี้:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1 สื่อสิ่งพิมพ์และสิ่งพิมพ์ 2 รายการวิทยุกระจายเสียง 3 การสื่อสารภาพและเสียงในเชิงพาณิชย์รวมถึงโทรทัศน์, ช่องทางชอปปิงออนไลน์และการจัดวางผลิตภัณฑ์ <p>- ห้ามสนับสนุนกิจกรรมของภาครัฐหรือเอกชนหรือสนับสนุนบุคคลโดยมี วัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมผลิตภัณฑ์</p>	<p>- ห้ามโฆษณาทางโทรทัศน์, วิทยุ และพื้นที่กลางแจ้ง แต่มีการอนุมัติให้สามารถ โฆษณาได้ในช่องทางออนไลน์</p> <p>- ห้ามสนับสนุนกิจกรรมของภาครัฐหรือเอกชนหรือสนับสนุนบุคคลโดยมี วัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมผลิตภัณฑ์</p>	
<p>ข้อกำหนดเกี่ยวกับผู้ใช้งานผลิตภัณฑ์ยาสูบแบบไม่เผาไหม้ (IQOS)</p>	<p>ห้ามจำหน่ายผลิตภัณฑ์ยาสูบให้แก่เยาวชนอายุต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์</p>	<p>ห้ามจำหน่ายผลิตภัณฑ์ยาสูบให้แก่เยาวชนอายุต่ำกว่า 21 ปีบริบูรณ์</p>	
<p>ข้อกำหนดเกี่ยวกับพนักสูบผลิตภัณฑ์ยาสูบแบบไม่เผาไหม้ (IQOS)</p>	<p>ไม่สามารถสูบได้ในพื้นที่สาธารณะ ร้านอาหาร โรงเรียน รวมไปถึง บริการขนส่งสาธารณะ</p>	<p>สำหรับพื้นที่ที่อนุญาตให้สูบได้ นั้นจะอาศัยกฎหมายที่บังคับใช้ในแต่ละรัฐในการควบคุม</p>	

ตารางแสดงเปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบแบบไม่เผาไหม้ (IQOS) ของประเทศอังกฤษ ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศสิงคโปร์

บทที่ 4 บทวิเคราะห์จากการศึกษาและเปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมบุหรี่ IQOS ในประเทศไทยและต่างประเทศ

เนื่องจากขณะนี้ผลิตภัณฑ์ยาสูบแบบไม่เผาไหม้ (Heated Tobacco) หรือ IQOS นั้นถือว่ามีจัดเป็นบุหรี่ไฟฟ้าซึ่งถือเป็นสิ่งผิดกฎหมายในประเทศไทย ซึ่งส่งผลให้ไม่สามารถนำเข้า ครอบครอง หรือจัดจำหน่ายได้

การจัดประเภทของผลิตภัณฑ์ยาสูบแบบไม่เผาไหม้ (Heated Tobacco) หรือ IQOS เป็นผลิตภัณฑ์ต้องห้ามตามกฎหมายนั้นส่งผลให้เกิดความไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภคยาสูบที่ต้องการจะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองเพื่อลดความเสี่ยงของสารพิษที่เข้าสู่ร่างกาย ทางผู้เขียนเห็นสมควรว่าควรมีการปรับปรุงข้อกำหนดบางประการเพื่อเปลี่ยนการห้ามนำเข้า ครอบครอง หรือจำหน่าย ผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภทนี้เป็นการควบคุมโดยเปรียบเทียบกับแนวทางการควบคุมของต่างประเทศ

4.1 มาตรการในการผลิตและนำเข้าบุหรี่ IQOS

พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของประเทศไทย⁹⁰ได้มีการแก้ไขใหม่ในปี 2560 เนื่องจากประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีของกรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบขององค์การอนามัยโลก (World Health Organization : WHO) จึงต้องมีการแก้ไขปรับปรุงด้วยที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยได้มีการกำหนดนิยามของคำว่าผลิตภัณฑ์ยาสูบใหม่ โดย ผลิตภัณฑ์ยาสูบ⁹¹ หมายความว่า ผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนประกอบของใบยาสูบหรือพืชนิโคทีนาทาแบกัม (Nicotiana tabacum) และให้หมายความ รวมถึงผลิตภัณฑ์อื่นใดที่มีสารนิโคตินเป็นส่วนประกอบ ซึ่งบริโภคโดยวิธีสูบ ดูด ตม อม เคี้ยว กิน เป่า หรือพ่นเข้าไปในปากหรือจุมก ทา หรือโดยวิธีอื่นใดเพื่อให้ได้ผลเป็นเช่นเดียวกัน

ตามคำนิยาม “ผลิตภัณฑ์ยาสูบ” ในมาตรา 4 พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 จะเห็นได้ว่ามวนยาสูบแบบไม่เผาไหม้ (Heatstick) ซึ่งเป็นอุปกรณ์ใช้คู่กับแท่งอบยาสูบ (Holder) ของ IQOS นั้นนับว่าเป็นผลิตภัณฑ์ยาสูบเช่นเดียวกันเนื่องจากส่วนประกอบหลักของมวนยาสูบแบบไม่เผาไหม้ (Heatstick) นั้นประกอบไปด้วยใบยาสูบบ่มกับ PG (Propylene Glycol) ซึ่ง

⁹⁰ พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ 2560, มาตรา 3, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 134 ตอนที่ 39 ก (5เมษายน 2560): น.27.

⁹¹ พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ 2560, มาตรา 4, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 134 ตอนที่ 39 ก (5เมษายน 2560): น.27.

เป็นไปตามนิยามที่ว่าผลิตภัณฑ์ยาสูบคือผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนประกอบของใบยาสูบ มีสารนิโคตินเป็นส่วนประกอบและบริโภครโดยวิธีสูบ

พระราชบัญญัติดังกล่าวยังกำหนดให้เป็นหน้าที่ของผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบต้องมีหน้าที่แจ้งส่วนประกอบ และสารที่เกิดจากการเผาไหม้ของส่วนประกอบตามที่กำหนดในกฎกระทรวง อีกทั้งมีหน้าที่ต้องส่งตัวอย่างผลิตภัณฑ์ยาสูบให้แก่กระทรวงสาธารณสุขเพื่อดำเนินการตรวจสอบและเปิดเผยต่อสาธารณชนตามที่ได้รับแจ้ง โดยหากกระทรวงสาธารณสุขได้ทำการตรวจสอบส่วนประกอบ และสารที่เกิดจากการเผาไหม้ของส่วนประกอบว่าเป็นไปตามกฎกระทรวงแล้ว ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าจึงจะได้รับรองการจดทะเบียน⁹² โดยในกรณีที่ผลิตภัณฑ์ยาสูบมีส่วนประกอบ และสารที่เกิดจากการเผาไหม้ของส่วนประกอบไม่เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง รัฐมนตรีจะมีอำนาจในการออกคำสั่งห้ามขาย นำเข้าหรือให้ทำลายตาพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560

แม้ว่าตัวผลิตภัณฑ์ IQOS นั้นจะมีนิยามที่ตรงตามพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ ตาม แต่หากลองดูตามตัวบทกฎหมายแล้วกลับมีการกำหนดเรื่องส่วนประกอบ และสารที่เกิดจากการเผาไหม้ของส่วนประกอบเท่านั้น ซึ่งเป็นการใช้คำที่ตายตัวจนเกินไป ไม่ทันต่อยุคสมัยและพฤติกรรมของผู้บริโภคยาสูบที่กำลังเปลี่ยนไป โดยบัญญัติดังกล่าวทำให้ผลิตภัณฑ์ประเภท IQOS นั้นไม่เข้าหลักเกณฑ์เรื่องการจดทะเบียนของผู้ผลิตและนำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบ เนื่องจากผลิตภัณฑ์ประเภท IQOS นั้นมีหลักการทำงานคือการให้ความร้อนในอุณหภูมิที่ยังไม่ถึงระดับเกิดการเผาไหม้

ในส่วนนี้ผู้เขียนเห็นว่าเพื่อปรับปรุงให้มาตรการในการควบคุมการผลิตและการนำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบของประเทศไทยของประเทศไทยมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นจึงควรนำเอามาตรการทางกฎหมายของประเทศอังกฤษในเรื่องการควบคุมการผลิตและการนำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบ โดยควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 โดยไม่ควรกำหนดไว้เฉพาะแต่สารที่เกิดจากการเผาไหม้เท่านั้น

⁹² พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ 2560, มาตรา 37, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 134 ตอนที่ 39 ก (5 เมษายน 2560): น.38-39.

4.2 มาตรการควบคุมการส่งเสริมการบริโภค

พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 ได้มีการนิยามความหมายของคำที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการบริโภคไว้ดังนี้⁹³

“โฆษณา” หมายความว่า การกระทำไม่ว่าโดยวิธีใด ๆ ให้ประชาชนเห็น ได้ยิน หรือทราบข้อความ เพื่อประโยชน์ในทางการค้า

“การสื่อสารการตลาด” หมายความว่า การกระทำในรูปแบบต่าง ๆ โดยการโฆษณา การประชาสัมพันธ์การสร้างข่าว การเผยแพร่ข่าวสาร การส่งเสริมการขาย การแสดง ณ จุดขาย การตลาดแบบตรง การขาย หรือส่งเสริมการขายโดยใช้บุคคลเป็นการเฉพาะ และการตลาดในเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ทั้งนี้ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อขายสินค้าหรือบริการ หรือสร้างภาพลักษณ์

“ข้อความ” หมายความว่า รวมถึง ตัวอักษร ภาพ ภาพเคลื่อนไหว แสง เสียง เครื่องหมาย หรือสิ่งอื่นใด ที่ทำให้บุคคลทั่วไปสามารถเข้าใจความหมายได้

จากนิยามที่กล่าวมาข้างต้นตามพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 จะเห็นได้ว่าการโฆษณาหรือการสื่อสารการตลาดในที่นี้มักมุ่งหวังผลถึงประโยชน์ทางการค้าหรือในเรื่องของภาพลักษณ์เป็นหลัก โดยไม่ได้ครอบคลุมกรณีที่มีได้มุ่งหวังถึงประโยชน์ทางการค้าหรือในเรื่องของภาพลักษณ์ เช่น การเผยแพร่ภาพ หรือวิดีโอลงในช่องทางโซเชียลมีเดียของตนเอง

โดยช่องทางอย่างโซเชียลมีเดียในปัจจุบันนั้นถือว่าเป็นช่องทางการสื่อสารหลักของคนทั่วไป รวมถึงเด็กและเยาวชน⁹⁴ โดยสื่อเหล่านี้อาจเป็นจุดเริ่มต้นที่มีอิทธิพลต่อการสูบบุหรี่ในเด็กและเยาวชนได้

ในส่วนนี้ทางผู้เขียนเห็นว่าควรมีการแก้ไขปรับปรุงคำนิยามความหมายของคำที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการบริโภคพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 ให้มีการรัดกุมมากยิ่งขึ้น โดยเปรียบเทียบกับโดยพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551⁹⁵ ซึ่งนิยามความหมายของคำที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการบริโภคไว้ดังนี้

⁹³ พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ 2560, มาตรา 4, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 134 ตอนที่ 39 ก (5 เมษายน 2560): น.27.

⁹⁴ MARKETINGSOOPS, ล้วง Insight การใช้งาน “ดิจิทัล” ทั่วโลก 2019 [ออนไลน์], แหล่งที่มา <https://www.marketingoops.com/reports/global-and-thailand-digital-trend-2019/>

⁹⁵ พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551, มาตรา 3, ราชกิจจานุเบกษา ฉบับ กฤษฎีกา เล่มที่ 125 ตอนที่ 33 ก (13 กุมภาพันธ์ 2551): น.2.

“โฆษณา หมายความว่า การกระทำไม่ว่าโดยวิธีใดๆ ให้ประชาชนเห็นได้ยินหรือ ทราบข้อความเพื่อประโยชน์ในทางการค้า และให้หมายความรวมถึงการสื่อสารการตลาด”

“การสื่อสารการตลาด หมายความว่า การกระทำกิจกรรมในรูปแบบต่างๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อขายสินค้าบริการหรือภาพลักษณ์ การประชาสัมพันธ์ การเผยแพร่ข่าวสาร การส่งเสริมการขาย การแสดงสินค้า การจัดหรือสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมพิเศษและการตลาดแบบตรง”

และมาตรา 32 ของพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ดังนี้

ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์หรือแสดงชื่อหรือเครื่องหมายของเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์อันเป็นการอวดอ้างสรรพคุณหรือชักจูงใจให้ผู้อื่นดื่มน้ำโดยตรงหรือโดยอ้อม

การโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์ใด ๆ โดยผู้ผลิตเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ทุกประเภทให้กระทำได้เฉพาะการให้ข้อมูลข่าวสาร และความรู้เชิงสร้างสรรค์สังคม โดยไม่มีการปรากฏภาพของสินค้าหรือบรรจุภัณฑ์ของเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์นั้น เว้นแต่เป็นการปรากฏของภาพสัญลักษณ์ของเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์หรือสัญลักษณ์ของบริษัทผู้ผลิตเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์นั้นเท่านั้น ทั้งนี้ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

บทบัญญัติในวรรคหนึ่งและวรรคสอง มิให้ใช้บังคับกับการโฆษณาที่มีต้นกำเนิดนอกราชอาณาจักร

เพื่อเป็นการป้องกันเด็กและเยาวชนผู้ซึ่งจะเป็นผู้ที่นำพาประเทศชาติในอนาคตจากผลิตภัณฑ์ยาสูบ ผู้เขียนจึงเห็นว่าในส่วนนี้ควรมีการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 เรื่องที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการบริโภค โดยกำหนดนิยามที่เกี่ยวข้องใหม่โดยอ้างอิงจากพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ของประเทศไทย ซึ่งมีความครอบคลุมมากกว่า

4.3 มาตรการในการจัดจำหน่าย

เนื่องด้วยมีการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ.2535 เพื่อต้องการที่จะยกระดับการคุ้มครองสุขภาพอนามัยของประชาชน จึงทำให้พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ.2560 มีการแก้ไขเพิ่มเติมในส่วนอายุของผู้ซื้อหรือผู้รับผลิตภัณฑ์ยาสูบ จากเดิมที่ห้ามมี

การจำหน่าย ขาย แลกเปลี่ยนหรือให้ผลิตภัณฑ์ยาสูบแก่บุคคลที่มีอายุไม่ครบ 18 ปีบริบูรณ์⁹⁶ โดยในฉบับพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ.2560 นั้นได้มีการกำหนดช่วงอายุใหม่โดยจะถือว่าการขายหรือให้ผลิตภัณฑ์ยาสูบแก่บุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์⁹⁷ นั้นถือว่ามีคามผิด และได้มีการกำหนดเพิ่มเติมโดยให้ผู้ขายมีหน้าที่ขอให้ผู้ซื้อแสดงบัตรประชาชนหรือหลักฐานที่แสดงอายุก่อนซื้อในกรณีเกิดความสงสัยด้านอายุของผู้ซื้อหรือผู้รับผลิตภัณฑ์ยาสูบ ซึ่งเป็นการขยายความคุ้มครองด้านสุขภาพอนามัยให้แก่เด็กและเยาวชนเพิ่มขึ้น

สำหรับมาตรการการเรื่องการแสดงบัตรประชาชนของผู้ซื้อเมื่อผู้ขายหรือผู้ให้บริการผลิตภัณฑ์ยาสูบตามที่มาตรา 26 วรรคสอง ของพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ.2560 กำหนดนั้นแทบจะไม่มีผลในทางปฏิบัติจริง เนื่องจากมาตรการดังกล่าวไม่ได้มีลักษณะเป็นบังคับให้ผู้ขายต้องปฏิบัติตาม เนื่องด้วยมาตรการนี้ถือเป็นความยุ่งยากที่จะเกิดแก่ตัวผู้ขาย จึงส่งผลให้พบเห็นว่าเป็นเรื่องง่ายตายที่เด็กและเยาวชนจะสามารถเข้าถึงผลิตภัณฑ์ยาสูบ โดยไม่ได้รับการปฏิเสธการซื้อแม้ว่าจะมีอายุต่ำกว่าที่กฎหมายกำหนด

ผู้เขียนเห็นว่าต้องมีการบังคับใช้กฎหมายให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างเข้มงวด มิเช่นนั้นแล้วแม้จะกำหนดอายุเพิ่มขึ้นเท่าใดก็ไม่ได้ทำให้กฎหมายมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น จึงควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 26 วรรคสอง ของพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ.2560 โดยอ้างอิงจากมาตรการทางกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาเรื่องการกำหนดให้ผู้ขายมีหน้าที่ต้องขอให้ผู้ซื้อให้แสดงบัตรประจำตัวประชาชนหรือหลักฐานอื่นก่อนการซื้อผลิตภัณฑ์ยาสูบทุกครั้ง และผู้ซื้อต้องแสดงบัตรประจำตัวประชาชนหรือหลักฐานอื่นที่ก่อนจะทำการซื้อผลิตภัณฑ์ยาสูบเสมอ เพื่อให้ผู้ขายสามารถทราบได้ว่าผู้ซื้อที่มีอายุถึงตามเกณฑ์ตามที่กฎหมายกำหนดไว้และหากผู้จำหน่ายผลิตภัณฑ์ละเลยที่จะไม่ปฏิบัติตามแล้ว ให้มีบทลงโทษสำหรับผู้ขายด้วย

⁹⁶ พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ 2535, มาตรา 4, ราชกิจจานุเบกษา ฉบับ กฤษฎีกา เล่มที่ 109 ตอนที่ 38 (5 เมษายน 2535): น.2.

⁹⁷ พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ 2560, มาตรา 26, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 134 ตอนที่ 39 ก (5เมษายน2560): น.36.

บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปรับปรุงมาตรการทางกฎหมายในการกำหนดบุหรี่ IQOS เป็นสินค้าควบคุมในประเทศไทยที่กล่าวมาข้างต้น จะสามารถสรุปได้ตามบทสรุป (5.1) และ ข้อเสนอแนะ (5.2) ดังที่จะกล่าวต่อไป

5.1 บทสรุป

ในปัจจุบันผู้คนทั่วโลกมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสูบบุหรี่โดยหันไปใช้สิ่งทดแทนการสูบบุหรี่ที่เผาไหม้แบบปกติ โดยเพื่อต้องการที่จะช่วยให้ได้รับสารพิษในปริมาณที่น้อยกว่า เช่น บุหรี่ไฟฟ้า หรือ ยาสูบแบบไม่เผาไหม้ (Heated Tobacco) ซึ่งจะทำให้การบริโภคบุหรี่มีรูปแบบปกตินั้นค่อยๆ ลดปริมาณลง

อย่างไรก็ตามในประเทศไทยนั้นการครอบครองหรือนำบุหรี่ยไฟฟ้า หรือ ยาสูบแบบไม่เผาไหม้ (Heated Tobacco) เข้ามาจัดจำหน่ายถือเป็นความผิด เนื่องจากความล่าช้าและไม่แน่ชัดของ มาตรการทางกฎหมายส่งผลให้เกิดการลักลอบนำเข้าจำหน่าย ครอบครอง และทำให้ยากต่อการ ควบคุมการใช้งานในกลุ่มเด็กและเยาวชน รวมถึงยังส่งผลต่อภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของประเทศใน อีกทางหนึ่ง โดยประเด็นหลักๆที่ทำให้เกิดปัญหาจะมีดังนี้

- 1) ประเทศไทยนั้นจะยังไม่มีการแบ่งประเภทของผลิตภัณฑ์ยาสูบที่เพียงพอ
- 2) ประเทศไทยนั้นยังกำหนดมาตรการในการควบคุมส่งเสริมการบริโภคที่ไม่แน่นอน
- 3) ประเทศไทยนั้นยังกำหนดมาตรการในการควบคุมการจำหน่ายที่ยังไม่แน่นอน

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการที่ศึกษามาแล้ว บทสรุปยังมีความเป็นไปได้ที่จะจัดประเภทผลิตภัณฑ์ยาสูบ IQOS ให้ เป็นสินค้าควบคุม ทางผู้เขียนขออธิบายถึงข้อเสนอแนะ เพื่อที่จะทำการแก้ไขกฎหมายควบคุม ผลิตภัณฑ์ยาสูบของประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยศึกษาจากมาตรการทางกฎหมายใน ต่างประเทศ โดยศึกษาประเทศอังกฤษ ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศสิงคโปร์

- 1) ตามคำนิยาม “ผลิตภัณฑ์ยาสูบ” ในมาตรา 4 พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 จะครอบคลุมถึง มวนยาสูบแบบไม่เผาไหม้ (Heatstick) แบบไม่เผาไหม้แล้ว

ก็ตาม แต่หากเมื่อพิจารณาถึงข้อกำหนดในมาตรา 37 เรื่องหน้าที่แจ้งส่วนประกอบ และสารที่เกิดจากการเผาไหม้ของส่วนประกอบตามที่กำหนดในกฎกระทรวง จะพบว่าตัวบทของมาตรานี้ใช้คำที่ตายตัวเกินไป ซึ่งไม่ทันต่อความเป็นไปของโลกและพฤติกรรมผู้บริโภคในปัจจุบัน ผู้เขียนมีความเห็นว่าควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 โดยไม่ควรกำหนดไว้เฉพาะแต่สารที่เกิดจากการเผาไหม้เท่านั้นโดยอ้างอิงมาตรการทางกฎหมายของประเทศอังกฤษในเรื่องการควบคุมการผลิตและการนำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบ

- 2) ประเทศไทยอาจต้องมีการแก้ไขนิยามความหมายของคำที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการบริโภคในพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบให้มีความครอบคลุมยิ่งขึ้นเพื่อเป็นการปกป้องเด็กและเยาวชนอีกทางหนึ่ง โดยเห็นควรให้แก้ไขคำนิยามโดยอ้างอิงพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ซึ่งถือเป็นมาตรการป้องกันผลิตภัณฑ์ที่ทำลายสุขภาพของผู้บริโภคเช่นเดียวกัน
- 3) พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ.2560 มีการแก้ไขเพิ่มเติมในส่วนอายุของผู้ซื้อหรือผู้รับผลิตภัณฑ์ยาสูบให้เพิ่มขึ้นเป็น 20 ปีแล้วก็ตามเพื่อยกระดับการคุ้มครองสุขภาพอนามัยของเยาวชน และเรื่องหน้าที่ของผู้ขายที่ต้องขอให้ผู้ซื้อแสดงบัตรประชาชนหรือหลักฐานที่แสดงอายุก่อนซื้อในกรณีเกิดความสงสัยด้านอายุ แต่ในทางปฏิบัติจะยังทำไม่ได้จริงเนื่องจากการไม่มีการกำหนดบทลงโทษแก่ผู้ขายในกรณีที่ไม่ยอมเรียกดูบัตรประชาชนหรือหลักฐานจากผู้ซื้อ เพื่อให้การควบคุมการเข้าถึงผลิตภัณฑ์ยาสูบของเยาวชนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นผู้เขียนจึงเห็นว่าควรมีการกำหนดบทลงโทษแก่ผู้ขายที่ละเลยไม่ยอมเรียกดูบัตรประชาชนหรือหลักฐานที่แสดงอายุโดยสามารถอ้างอิงจากมาตรการควบคุมการจำหน่ายของสหรัฐอเมริกา

บรรณานุกรม

หนังสือ

เครือข่ายวิชาชีพเภสัชกรรมเพื่อควบคุมยาสูบ(คภยส.). A brief guide for tobacco control
เมษายน 2561. พิมพ์ครั้งที่ 1. โรงพิมพ์ นพกฤตงานพิมพ์

สำนักควบคุมการบริโภคยาสูบ กรมควบคุมโรคกระทรวงสาธารณสุข และ ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้
เพื่อการควบคุมยาสูบ มหาวิทยาลัยมหิดล (ศจย.) รายงานสรุปสถานการณ์เฝ้าระวังเพื่อ
ควบคุมการบริโภคยาสูบของประเทศไทย 2559 กรกฎาคม 2559. พิมพ์ครั้งที่ 1 โรงพิมพ์
เจริญดีมั่นคงการพิมพ์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพฯ

Public Health of England, Evidence review of e-cigarettes and heated tobacco
products 2018 (London, Public Health England Publishing, February 2018)

เอกัตศึกษา

กัญญ์สรี พิชัยเบญจสุข, ข้อจำกัดทางกฎหมายในการจัดเก็บภาษีของธุรกิจ Startup : ศึกษาเฉพาะ
กรณีธุรกิจ Airbnb และธุรกิจ Uber หลักสูตร ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมาย
เศรษฐกิจ คณะนิติศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2558

ณิชาดา พงษ์พัฒนารากร, มาตรการทางกฎหมายเพื่อส่งเสริมและช่วยเหลือผู้ประกอบการ SMEs ใน
ธุรกิจผลิตเบียร์ไทย ศึกษาทางกฎหมายเศรษฐกิจ หลักสูตร ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชากฎหมายเศรษฐกิจ คณะนิติศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2559

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

การยาสูบแห่งประเทศไทย. ยาสูบกับการค้นพบ [ออนไลน์]. แหล่งที่มา
<https://www.thaitobacco.or.th/th/2015/01/006812.html> [8 กุมภาพันธ์ 2563]

การยาสูบแห่งประเทศไทย. ประวัติการยาสูบแห่งประเทศไทย [ออนไลน์]. แหล่งที่มา
<https://www.thaitobacco.or.th/th/about-us> [8 กุมภาพันธ์ 2563]

พบแพทย์, นิโคตินคืออะไร [ออนไลน์] แหล่งที่มา <https://www.pobpad.com/นิโคตินคืออะไร-มี-โทษและอันตรายอย่างไร> [25 มกราคม 2563]

America lung Association, Smokefree Air Laws [ออนไลน์], 25 ธันวาคม 2562 แหล่งที่มา <https://www.lung.org/policy-advocacy/tobacco/smokefree-environments/smokefree-air-laws> [18 เมษายน 2563]

European Commission., Directive 2014/40/EU of the European Parliament and of the Council of 3 April 2014 on the approximation of the laws, regulations and administrative provisions of the Member States concerning the manufacture, presentation and sale of tobacco and related products แหล่งที่มา http://ec.europa.eu/health/sites/health/files/tobacco/docs/dir_201440_en.pdf [21 มีนาคม 2563]

MARKETINGOOPS!, ล้วง Insight การใช้งาน “ดิจิทัล” ทั่วโลก 2019 [ออนไลน์], แหล่งที่มา <https://www.marketingoops.com/reports/global-and-thailand-digital-trend-2019/> [11 พฤษภาคม 2563]

MINISTRY OF HEALTH SINGAPORE, FAQs ON E-CIGARETTES, VAPORISERS AND HEAT-NOT-BURN TOBACCO PRODUCTS [ออนไลน์], 26 มกราคม 2561 แหล่งที่มา <https://www.moh.gov.sg/news-highlights/details/faqs-on-e-cigarettes-vaporisers-and-heat-not-burn-tobacco-products> [2 พฤษภาคม 2563]

Philip Morris International, IQOS [ออนไลน์], แหล่งที่มา <https://www.pmi.com/smoke-free-products/iqos-our-tobacco-heating-system> [25 มกราคม 2563]

The Guardian, 'Heat not burn' cigarettes still harmful to health, say government advisers, [ออนไลน์], แหล่งที่มา <https://www.theguardian.com/society/2017/dec/12/heat-not-burn-cigarettes-still-harmful-to-health-say-government-advisors> [21 มีนาคม 2563]

TOBACCO FREE LIFE. History of tobacco [ออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://tobaccofreelife.org/tobacco/tobacco-history/> [8 กุมภาพันธ์ 2563]

Tobacco Harm Reduction Network (Thailand). บุหรี่ไฟฟ้าคืออะไร impoverishment [ออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.thaithrnetwork.com/e-cigarette-is/> [25 มกราคม 2563]

U.S. FOOD & DRUG ADMINISTRATION, FDA permits sale of IQOS Tobacco Heating System through premarket tobacco product application pathway [ออนไลน์], แหล่งที่มา <https://www.fda.gov/news-events/press-announcements/fda-permits-sale-iqos-tobacco-heating-system-through-premarket-tobacco-product-application-pathway> [18 เมษายน 2563]

U.S. FOOD & DRUG ADMINISTRATION, Tobacco Products; Required Warnings for Cigarette Packages and Advertisements [ออนไลน์], แหล่งที่มา <https://www.federalregister.gov/documents/2020/03/18/2020-05223/tobacco-products-required-warnings-for-cigarette-packages-and-advertisements> [26 เมษายน 2563]

U.S. FOOD & DRUG ADMINISTRATION, Tobacco 21[ออนไลน์], 25 ธันวาคม 2562 แหล่งที่มา <https://www.fda.gov/tobacco-products/retail-sales-tobacco-products/tobacco-21> [26 เมษายน 2563]

U.S. FOOD & DRUG ADMINISTRATION, Cigarette Labeling and Health Warning Requirements [ออนไลน์], แหล่งที่มา <https://www.fda.gov/tobacco-products/labeling-and-warning-statements-tobacco-products/cigarette-labeling-and-health-warning-requirements> [18 เมษายน 2563]

World Health Organization. Leading cause of death, illness and impoverishment [ออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/tobacco> [24 มีนาคม]

World health organization. Heated tobacco products (HTPs) information sheet [ออนไลน์]. แหล่งที่มา https://www.who.int/tobacco/publications/prod_regulation/heated-tobacco-products/en/ [22 มีนาคม]

World Health Organization, Backgrounder on WHO report on regulation of e-cigarettes and similar products [ออนไลน์], แหล่งที่มา <https://www.who.int/nmh/events/2014/backgrounder-e-cigarettes/en/> [22 มีนาคม]